

“เทคนิคการจัดการห้องเรียน
สำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ”

โดย คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยพายัพ
ปีการศึกษา 2562

คำนำ

องค์ความรู้ เรื่อง “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ โดยต้องการที่จะเผยแพร่องค์ความรู้จากการจัดการความรู้ของคณาจารย์ในคณะฯ ซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดการห้องเรียนในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้คณะกรรมการการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดการความรู้ด้วยวิธีการประชุม พูดคุย แลกเปลี่ยน บอกเล่าประสบการณ์ ร่วมกัน รวมทั้งรวบรวมข้อคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ทั้งจากคณาจารย์ภายในคณะและจากผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่

คณะกรรมการจัดการความรู้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์หวังว่าองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอนในการเลือกใช้เทคนิควิธีการจัดการห้องเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน สถานการณ์ และบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

คณะกรรมการการจัดการความรู้
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2562
มหาวิทยาลัยพายัพ
มีนาคม 2563

สรุปองค์ความรู้ที่ได้

สรุปองค์ความรู้เทคนิคและแนวปฏิบัติในการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

1. แนวปฏิบัติด้านนโยบาย (สำหรับมหาวิทยาลัย)

- 1.1 จะต้องมียุติหน้าที่เฉพาะด้านหรือหน่วยงานดูแลนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ(มีความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับนักศึกษาพิเศษ) โดยจะทำหน้าที่หลัก ได้แก่ คัดกรองว่าเป็นนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ การจัดแฟ้มประวัติของนักศึกษา การให้คำปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ(เป็นกรณี ๆ) การประสานงานระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ รวมทั้งประสานงานกับสาขาวิชา คณะ มหาวิทยาลัย และผู้ปกครองของนักศึกษากลุ่มดังกล่าว
- 1.2 ให้ความสำคัญกับกระบวนการรับสมัครเรียนของนักศึกษา โดยมีระบบคัดกรองสำหรับนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษอย่างชัดเจน โดยอาจจะคัดกรองจากการสัมภาษณ์ หรือการกรอกแบบสอบถามเป็นต้น โดยในกระบวนการคัดกรองดังกล่าวจะต้องทำต่อเนื่องทุก 3 เดือน
- 1.3 ในวันปฐมนิเทศผู้ปกครอง จะมีการสอบถามรายละเอียดจากผู้ปกครองเกี่ยวกับภาวะของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และถามความต้องการจากผู้ปกครองว่าต้องการให้มหาวิทยาลัยช่วยเหลือด้านใดบ้างเพื่อเป็นการช่วยเหลือทั้งนักศึกษาและผู้ปกครองอีกด้านหนึ่ง
- 1.4 มีนโยบายที่ชัดเจนแก่อาจารย์ผู้สอนทุกคนเพื่อรับทราบแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งผู้สอนทุกท่านจะต้องนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน
- 1.5 มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยสนับสนุนและให้คำปรึกษาที่เหมาะสมแก่เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยได้อย่างต่อเนื่อง เช่น แพทย์ด้านจิตเวช (โรงพยาบาลแมคคอร์มิค)
- 1.6 จะต้องมียุติการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่
  - 1.6.1 การมีวิธีการให้ผู้ปกครองเปิดใจยอมรับว่าบุตรหลานเป็นนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ (ทั้งนี้ต้องมีกลวิธีที่เหมาะสมเนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และต้องชี้ให้เห็นประโยชน์ว่านักศึกษากลุ่มดังกล่าวควรได้รับการดูแลและปฏิบัติให้ถูกทาง มิฉะนั้นจะกลายเป็นปัญหาระยะยาวและอาจทวีความรุนแรงขึ้นหากปล่อยปละละเลยหรือแก้ไขไม่ถูกทาง) แต่ถ้าผู้ปกครองไม่ยอมรับหรือปฏิเสธแต่แรก ทางมหาวิทยาลัยก็ไม่มีสิทธิ์ไปบังคับหรือยึดเยียด
  - 1.6.2 อย่าชี้แจงโดยการเปิดเผยให้สังคมรับรู้ว่ามีนักศึกษาคนใดมีลักษณะพิเศษ เพราะนักศึกษาจะถูกสังคมมองว่าผิดปกติ แปลกประหลาด (ยกเว้นความบกพร่องทางร่างกาย สามารถเปิดเผยได้)
  - 1.6.3 มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังและสังเกตการณ์เพิ่มเติมว่ามีนักศึกษาคนอื่น ๆ มีแนวโน้มว่าจะเป็นนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษหรือไม่ แต่ไม่ใช่ลักษณะของการชี้แจง ให้เป็นการสังเกตพฤติกรรม

- 1.6.4 ให้ความรู้แก่ทุกคน (ฝ่ายพัฒนานักศึกษา) เกี่ยวกับรายละเอียดและการปฏิบัติตนต่อเพื่อนนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อสร้างความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข
- 1.6.5 มหาวิทยาลัยต้องมีโอกาสทำความเข้าใจกับผู้สอนทุกคนในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการดูแลนักศึกษาพิเศษในที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้ทุกคนรับทราบ และเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันทุกสาขาวิชา/คณะวิชา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ผู้สอน โดยการมอบหมายหรือจัดให้อาจารย์เข้ารับการอบรมสัมมนา หรือพัฒนาตนเองในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารชั้นเรียน อันจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด
- 1.6.6 มหาวิทยาลัยต้องมีระบบในการแจ้งข้อมูลของนักศึกษาให้แก่คณะวิชา/สาขาวิชา รับทราบ เช่น การทำบันทึกข้อความแจ้งข้อมูล เพื่อให้สาขาวิชาและผู้สอนได้เตรียมความพร้อมในการดูแลและบริหารจัดการนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
- 1.6.7 มหาวิทยาลัยควรมีแผนรองรับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น มีระบบคัดกรอง ระบบเฝ้าระวัง ระบบตรวจสอบติดตาม อาจจัดทำเป็นฐานข้อมูล มีแฟ้มประวัติ มีการเรียกพูดคุยอย่างสม่ำเสมอ

2. เทคนิคและแนวปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอน

- 2.1 ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจข้อจำกัดของเด็กที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ให้ความเพิ่มมากขึ้น หากเขียนไม่ได้ต้องเรียกให้มาอธิบาย
- 2.2 ผู้สอนจะต้องปรับวิธีประเมินผลที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เช่น หากนักศึกษามีปัญหาเรื่องทักษะการเขียนวิเคราะห์ ก็ให้นักศึกษาพูดแทนการเขียน การมอบหมายชิ้นงานให้เหมาะสมกับศักยภาพ เป็นต้น แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน
- 2.3 ผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่านักศึกษาทุกคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้สอนจะต้องไม่ถือสาและไม่เพ่งเล็งนักศึกษา โดยผู้สอนควรจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก (ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าผู้สอนคือตัวแปรที่สำคัญ)
- 2.4 ผู้สอนต้องรู้จักเทคนิคการจัดการเวลาที่ดี เช่น ในเวลาสอนควรให้มีการพักเบรก มีการปรับตารางเวลาตารางเรียนให้กับนักศึกษาบางกลุ่ม
- 2.5 ผู้สอนต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ รู้จักยอมรับและใจเย็น และให้โอกาสเมื่อนักศึกษาทำไม่ได้
- 2.6 หลีกเลี่ยงการใช้วาจาตำหนิ ว่ากล่าวรุนแรงอันทำให้นักศึกษาอับอาย
- 2.7 จะต้องระมัดระวังคำพูด จะพูดล้อเล่นกับนักศึกษาไม่ได้ เพราะนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษจะมีความจริงจังกับทุกคำพูด
- 2.8 มีการทวนซ้ำ ย้ำ หรือพยายามพูดซ้ำลง เพราะนักศึกษากลุ่มนี้ต้องการความชัดเจน ผู้สอนจะต้องเขียนคำสั่งไว้บนกระดานให้ชัดเจน (อย่าสั่งด้วยคำพูด)

- 2.9 หากนักศึกษาทำผิดต้องย้ำถึงเงื่อนไข ต้องเรียกคุย แต่การเรียกคุยนั้นต้องสั้น กระชับ และชัดเจน
- 2.10 ในบางกรณี ผู้สอนต้องเน้นย้ำตลอดเวลาในเรื่องความไม่สมบูรณ์แบบ ต้องย้ำว่าอย่าคาดหวังเรื่องเกรด หากทำได้ในระดับผ่าน/ปานกลางก็ถือว่าเก่ง/น่าภูมิใจแล้ว
- 2.11 ในห้องเรียนควรจัดตำแหน่งที่นั่งให้เหมาะสม โดยผู้สอนจะต้องจัดเก้าอี้ให้นักศึกษานั่งด้านหน้าสุด ใกล้กับผู้สอนให้มากที่สุดเพื่อเป็นการแสดงความเอาใจใส่และใกล้ชิดกับนักศึกษา ขณะเดียวกันผู้สอนก็จะสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาได้ง่ายขึ้นด้วย
- 2.12 ผู้สอนจะต้องเคร่งครัดในกฎระเบียบที่กำหนดไว้ในห้องเรียน เช่น ห้ามเล่นโทรศัพท์ขณะเรียน หากจะลาไปโรงพยาบาลจะต้องมีใบรับรองแพทย์ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเหมือนกัน ทุกคนทั้งนักศึกษาปกติและนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ
- 2.13 หากผู้สอนไม่สามารถควบคุมห้องเรียนที่มีนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษได้ ให้ผู้สอนเรียกนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษเข้าพบหลังเลิกเรียนเป็นรายบุคคล
- 2.14 เน้นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษและเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการห้องเรียนได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะในกรณีที่จะต้องมีการกิจกรรมหรือทำชิ้นงานร่วมกัน เช่น ฝึกให้นักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งควรเลือกให้ทำงานร่วมกับเพื่อนที่ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอนและเป็นผู้ที่เปิดใจ เข้าใจปัญหา
- 2.15 ผู้สอนต้องเปลี่ยนตัวเองให้ทันกับบริบทของเด็กพิเศษ เพราะอาจต้องดูเป็นกรณี ๆ ไป ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องรู้จักวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ถูกต้อง เหมาะสม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาทั่วไปและนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

3. เทคนิคและแนวปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา

- 3.1 อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรู้จักควบคุมอารมณ์ ใจเย็น และพร้อมรับฟังปัญหาของนักศึกษาทุกเรื่อง เพราะนักศึกษาต้องการระบายและต้องการคนช่วยเหลือนักศึกษา หากอาจารย์ที่ปรึกษารับฟังทุกเรื่องก็จะทำให้นักศึกษารู้สึกผ่อนคลายและรู้สึกว่ามีคนคอยรับฟังและเข้าใจเขาตลอดเวลา
- 3.2 สร้างความไว้วางใจ เช่น ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่สังเกตว่านักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษรู้สึกชื่นชอบ ไว้วางใจ หรือขอความร่วมมือให้เพื่อนสนิทพูดเปิดใจกับนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อให้เขาไว้วางใจ หลังจากนั้นเขาก็จะกล้าแสดงออกที่ละนิด จนเกิดความมั่นใจ
- 3.3 ในบางกรณีอาจพบว่านักศึกษากลุ่มนี้มักจะพยายามติดต่ออาจารย์เกือบตลอดเวลา โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา ทั้งนี้อาจจะต้องมีการวางกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมกับทั้งฝ่ายอาจารย์และนักศึกษา โดยต้องอยู่ภายใต้หลักของความเข้าใจ
- 3.4 อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องจัดตารางเรียน/วางแผนการศึกษาที่เอื้อและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของนักศึกษา เช่น นักศึกษาบางคนต้องทานยาเพื่อรักษาตัว ส่งผลทำให้หิวซึมจนไม่สามารถตื่นเข้ามาเรียนได้ (ทั้งนี้ต้องมีหลักฐาน เช่น ใบรับรองแพทย์) ดังนั้นจึงควรจัดตารางเรียนให้นักศึกษาเลือกตอนเรียนในช่วงเวลาสาย หรือช่วงบ่ายแทน หรือบางวิชาของหลักสูตรที่นักศึกษายังไม่สามารถเรียนได้ จะต้องจัดให้นักศึกษาลงเรียนในปีที่สูงขึ้นเพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมและมีศักยภาพเพียงพอที่จะเรียนต่อไปได้ แม้ว่าจะไม่เป็นไปตามแผนการเรียนก็ตาม เป็นต้น

- 3.5 อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมของนักศึกษาให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อสังเกตว่านักศึกษาค้นดังกล่าวมีอาการดีขึ้นหรือแย่ลง ซึ่งจะได้วางแผนแก้ไขปัญหาในขั้นต่อไป
- 3.6 อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องหมั่นสอบถามผู้สอนในแต่ละรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนว่าเกิดปัญหาด้านใดบ้าง เพื่อจะได้รับทราบและเตรียมวางแผนแก้ไขปัญหาในขั้นต่อไป
4. **แนวปฏิบัติของผู้ปกครอง**
- 4.1 ผู้ปกครองจะต้องยอมรับและเปิดใจว่าบุตรหลานของตนมีลักษณะพิเศษ ทั้งนี้ผู้ปกครองจะต้องพาบุตรไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษาอย่างต่อเนื่อง
- 4.2 ผู้ปกครองจะต้องเฝ้าสังเกตติดตามพฤติกรรมของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด หากคิดว่าบุตรหลานของท่านมีลักษณะพิเศษก็อาจจะต้องติดตามนักศึกษาไปทุกที่ที่นักศึกษาเดินทางไป เช่น ห้องสมุด ห้างสรรพสินค้า สถานที่ออกกำลังกาย (แล้วแต่กรณี)
- 4.3 ผู้ปกครองจะต้องเปิดใจและพร้อมรับฟังปัญหาพฤติกรรมของนักศึกษาจากข้อมูลที่อาจารย์ที่ปรึกษารายงานให้รับทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม
5. **แนวปฏิบัติของนักศึกษาหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน**
- 5.1 นักศึกษาร่วมชั้นเรียนจะต้องไม่พูดล้อเลียนหรือใช้คำพูดรุนแรงกับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากส่งผลต่อความรู้สึกของนักศึกษาพิเศษและจะกลายเป็นปมตอกย้ำในใจว่าตนเองแปลกแตกต่างจากคนอื่น ๆ
- 5.2 นักศึกษาร่วมชั้นเรียนจะต้องไม่ล้อและให้ภัยต่อพฤติกรรมและคำพูดของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ หากเข้าใจในลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษก็จะทำให้อยู่ร่วมกันได้
- 5.3 นักศึกษาร่วมชั้นเรียนควรมีส่วนช่วยอธิบายงานหรือการบ้านให้แก่เพื่อนนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ด้วยวิธีการพูดเน้นย้ำ และซ้ำทวน เพราะบางครั้งนักศึกษาพิเศษอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือหลงลืม เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการรับประทานยารักษาอาการ
- 5.4 หากนักศึกษาร่วมชั้นเรียนพบพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือรุนแรงของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ จนไม่สามารถแก้ไขได้ ให้รีบแจ้งอาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาล่วงหน้า และจะได้ประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๗
สรุปองค์ความรู้ที่ได้	๘
สารบัญ	๙
1. บทนำ	1
2. แรงแบบตาลใจ/สถานการณ์ปัญหา	2
3. แผนการจัดการความรู้	3
4. คณะกรรมการดำเนินการ	8
5. การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้	9
- กำหนดหัวข้อเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	9
- ประเภทของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ปัญหาที่พบ เทคนิควิธีแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาในชั้นเรียน	14
- บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการบริหารจัดการเรื่องนักศึกษาพิเศษ และบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน	21
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน	35
6. ภาคผนวก	
- รูปภาพประกอบการดำเนินงานการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2562	40
- ตัวอย่างการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติ	
- รูปภาพการจัดประชุมเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติ ให้แก่คณาจารย์ในคณะฯ	48
	53

บทนำ

ด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 และวรรค 3 ระบุไว้ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่ง มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาส ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษและให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบ ความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงต้องปรับเปลี่ยน เพื่อแสดงเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับสิทธิ และโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาค โดยยึดหลักปรัชญาของการอยู่ร่วมกัน (Inclusion) ให้เรียนรวมกันได้โดยไม่แบ่งแยกเหมือนรูปแบบเดิม

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการการจัดการความรู้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ จึงได้จัดการประชุม เพื่อจัดการองค์ความรู้ของคณาจารย์ผู้ที่มีประสบการณ์ในหัวข้อ “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” ด้วยเห็นว่าขณะนี้ในแต่ละชั้นเรียนมีแนวโน้มที่จะมีนักศึกษาที่มีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษมาเรียนร่วมกับนักศึกษาทั่วไปมากขึ้น และอาจารย์แต่ละท่านก็ล้วนมีประสบการณ์ในการจัดการห้องเรียนที่แตกต่างกัน ผนวกกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีหลายสาขาวิชาซึ่งมีธรรมชาติการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากมีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นดังกล่าวก็จะส่งผลดีและเกิดประโยชน์มาก เพราะจะช่วยเป็นแนวทางการในการจัดการห้องเรียนให้แก่ผู้ที่สนใจได้ในโอกาสต่อไป เนื้อหาในเล่มประกอบด้วย

- การกำหนดหัวข้อเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- ประเภทของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ปัญหาที่พบ เทคนิควิธีแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาในชั้นเรียน
- บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการบริหารจัดการเรื่องนักศึกษาพิเศษ และบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นดังกล่าวนี้จะมีการเผยแพร่โดยจัดการประชุมให้ความรู้แก่คณาจารย์และผู้สนใจเพื่อนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังจะได้นำองค์ความรู้มาเผยแพร่ในเว็บไซต์ของคณะฯ ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งของการสื่อสารและยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ไปสู่สาธารณชนด้วย

แรงบันดาลใจ/สถานการณ์ปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ทั้งปัจจัยด้านกรรมพันธุ์ การพลัดพรากจากพ่อแม่ ในวัยเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับจิตใจ สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป รวมถึงปัจจัยทางชีวภาพ เช่น การเปลี่ยนแปลงของระดับสารเคมีในสมองบางตัว เป็นต้น ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ของมนุษย์โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ผนวกกับปัจจัยเรื่องประเด็น ยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 และวรรค 3 จึงทำให้เป็นที่ น่าสังเกตว่าขณะนี้ในมหาวิทยาลัยมีผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษอยู่จำนวนหนึ่ง และมี แนวโน้มที่ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในอนาคต โดยนักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีทั้งประเภทที่ต้องการ การดูแลเป็นพิเศษในด้านกายภาพ และมีทั้งประเภทที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษในด้านจิตใจ ด้วยข้อจำกัด ของนักศึกษากลุ่มดังกล่าวทำให้ในบางครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกได้ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา รวมทั้งเพื่อน ร่วมชั้นและอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การมอบหมาย ชิ้นงาน การทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ตระหนักถึง ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต จึงได้จัด โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบ การจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำองค์ความรู้เกี่ยวกับ“เทคนิคการจัดการ ห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” ไปประยุกต์ใช้ได้จริง อันจะนำไปสู่การวางแผนและ บริหารจัดการการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อจำกัดของนักศึกษากลุ่มดังกล่าว รวมทั้งอันจะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

แผนการจัดการความรู้

แบบฟอร์มแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประเด็น KM: “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เป้าหมาย KM (Desired State) : 1.คณาจารย์ในคณะฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน 2.คณาจารย์ในคณะมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การวัดผล : มีผู้นำความรู้จากกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1คน/1หน่วยงาน								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
1	การบ่งชี้ความรู้	- แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ - ประชุมเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบ - ผู้รับผิดชอบรวบรวมความคิดเห็นเพื่อกำหนดประเด็นการเรียนรู้	ภาคการศึกษาที่ 1/2562	ประเด็นหัวข้อองค์ความรู้	-ได้ประเด็นหัวข้อองค์ความรู้ -ได้ผู้รับผิดชอบ	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1. คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คำสั่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ 11/2562 2. คณะกรรมการวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
2	การสร้างและแสวงหาความรู้	- ประชุมคณะกรรมการวิจัยของคณะฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหัวข้อองค์ความรู้ที่กำหนดไว้	ภาคการศึกษาที่ 1และ 2/2562	องค์ความรู้	ได้ประเด็นและเนื้อหาองค์ความรู้	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1. คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประเด็น KM: “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เป้าหมาย KM (Desired State) : 1.คณาจารย์ในคณะฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน 2.คณาจารย์ในคณะมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การวัดผล : มีผู้นำความรู้จากกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1คน/1หน่วยงาน								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
		- เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่มีนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษอยู่ในชั้นเรียนแต่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการเข้าร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ - ทำจดหมายถึงอาจารย์ผู้สอนที่มีนักศึกษาที่มีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษเพื่อสอบถามข้อมูลและรวบรวมองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาและการจัดการห้องเรียน - เชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(จาก					2. คณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	✓ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประเด็น KM: “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เป้าหมาย KM (Desired State) : 1.คณาจารย์ในคณะฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน 2.คณาจารย์ในคณะมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การวัดผล : มีผู้นำความรู้จากกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1คน/1หน่วยงาน								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
		ภายนอก)มาให้ความรู้และร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์						
3	การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	คณะกรรมการจัดการความรู้รวบรวมความรู้จากคณาจารย์ในกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดแล้วเรียบเรียงเป็นองค์ความรู้	ภาคการศึกษาที่ 2/2562	เนื้อหาองค์ความรู้จากการประชุมย่อยในแต่ละครั้ง	เนื้อหาองค์ความรู้จากการประชุมย่อยอย่างน้อย 3 ครั้ง	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	ผู้นำกลุ่มและเลขานุการผู้จัดบันทึก	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
4	การประมวลและกลั่นกรองความรู้	นำองค์ความรู้ที่เรียบเรียงให้ผู้นำกลุ่มและคณาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ	ภาคการศึกษาที่ 2/2562	เนื้อหาองค์ความรู้จากการประชุมย่อยในแต่ละครั้ง	เนื้อหาองค์ความรู้จากการประชุมย่อยอย่างน้อย 3 ครั้ง	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	ผู้นำกลุ่มและเลขานุการผู้จัดบันทึก	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
5	การเข้าถึงความรู้	-จัดทำเอกสารคลังความรู้ที่ได้รับ -เผยแพร่องค์ความรู้ทางเว็บไซต์ของคณะฯและของมหาวิทยาลัย	ภาคการศึกษาที่ 3/2561	- เล่มสรุปองค์ความรู้ - เว็บไซต์	เอกสารสรุปองค์ความรู้ 1 เล่มและไฟล์สรุปความรู้	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และผู้ที่สนใจ	ผู้นำกลุ่มและเลขานุการผู้จัดบันทึก	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประเด็น KM: “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เป้าหมาย KM (Desired State) : 1.คณาจารย์ในคณะฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน 2.คณาจารย์ในคณะมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การวัดผล : มีผู้นำความรู้จากกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1คน/1หน่วยงาน								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	- จัดประชุมคณาจารย์เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่คณาจารย์ในคณะเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ - คณะกรรมการจัดการความรู้จะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาแก่คณาจารย์ที่มีนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษอยู่ในชั้นเรียน	ภาคการศึกษาที่ 3/2561	- การประชุม	-การประชุมรวมอาจารย์ในคณะฯ อย่างน้อย 1 ครั้ง	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และผู้ที่สนใจ	1. คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และ สังคมศาสตร์ 2. คณะกรรมการวิจัยคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว
7	การเรียนรู้	- คณะฯ สนับสนุนให้คณาจารย์นำความรู้ไปปฏิบัติและคณะฯยังได้รับการติดต่อจากฝ่ายวิชาการให้นำองค์ความรู้เรื่องนี้ไปถ่ายทอดให้ที่ประชุมรับทราบเพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวในการ	ภาคการศึกษาที่ 2-3/2562	- มีการนำองค์ความรู้ไปใช้	มีผู้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1 คน/1หน่วยงาน	คณาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยพายัพ	คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	☐ ยังไม่ได้ดำเนินการ ☐ อยู่ระหว่างการดำเนินการ ☒ ดำเนินการแล้ว

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)								
ชื่อหน่วยงาน : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประเด็น KM: “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” เป้าหมาย KM (Desired State) : 1.คณาจารย์ในคณะฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน 2.คณาจารย์ในคณะมีความรู้ในเรื่องเทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การวัดผล : มีผู้นำความรู้จากกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติหรือนำไปกำหนดในเชิงนโยบายอย่างน้อยจำนวน 1คน/1หน่วยงาน								
ลำดับ	กิจกรรม	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ
		กำหนดเชิงนโยบาย และเพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้แก่มหาวิทยาลัยพายัพ						
ผู้อนุมัติ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัส พันธุ์พลกฤต (คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)								

คณะกรรมการดำเนินการ

“เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการดูแลเป็นพิเศษ”

ผู้นำกลุ่ม : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้อำนวยการ : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้จัดบันทึก : อาจารย์อัศจรรย์ จันทร์สว่าง

คณะกรรมการดำเนินการ:

1. อาจารย์สุภา พูนผล	ประธานคณะกรรมการ
2. อาจารย์ ดร.ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตพล ชัยเกียรติธรรม	กรรมการ
4. อาจารย์สุรางคณา ชวนพงษ์พานิช	กรรมการ
5. อาจารย์อนุลักษณ์ ปิงยศ	กรรมการ
6. อาจารย์ชีวิน สุขสมณะ	กรรมการ
7. อาจารย์ ดร.พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ	กรรมการ
8. อาจารย์ ดร.นฤมล พงษ์ประเสริฐ	กรรมการ
9. อาจารย์รัตตินาถ เพชรมณี	กรรมการ
10. อาจารย์ ดร.เอลิส่า มิเอะ นิชิคิโตะ	กรรมการ
11. อาจารย์อัศจรรย์ จันทร์สว่าง	กรรมการและเลขานุการ

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้
 บันทึกการประชุมการจัดการความรู้ กลุ่มย่อยครั้งที่ 1
 วันพุธที่ 2 ตุลาคม 2562 เวลา 09.30-11.00 น.

ณ ห้องประชุม อาคารเบญจบรรณ

ผู้นำกลุ่ม : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้อำนวยการความสะดวก : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้จัดบันทึก : อาจารย์อัศจรรย์ จันทรสว่าง
 ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตพล ชัยเกียรติธรรม
2. อาจารย์สุภา พูนผล
3. อาจารย์ เอลิสา มิเอะ นิชิคิตะ
4. อาจารย์ ดร.พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ
5. อาจารย์ ดร.นฤมล พงษ์ประเสริฐ
6. อาจารย์รัตตินาถ เพชรมณี
7. อาจารย์สุรางคณา ชวนพงษ์พานิช
8. อาจารย์ ดร.ปิ่นอนงค์ อำปะละ
9. อาจารย์อัศจรรย์ จันทรสว่าง

ประเด็น

การกำหนดหัวข้อเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

เล่าเรื่อง

อาจารย์สุภา พูนผล ประธานคณะกรรมการการจัดการความรู้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้กำหนดให้มีการประชุมเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้KM โดยขอความร่วมมือให้คณะกรรมการทุกท่าน ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

อาจารย์สุภา กล่าวว่า ในปีการศึกษา 2562 ในส่วนของการจัดการองค์ความรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การจัดการองค์ความรู้ด้านวิจัย ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานมีมติจะKM เรื่อง จริยธรรมการวิจัยในคน ส่วนKM ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิตจะขอปรึกษาหารือ

คณะกรรมการว่ามีท่านใดต้องการจะเสนอหัวข้อเกี่ยวกับประเด็นใดบ้างที่ท่านเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อจะได้นำมารวบรวมเป็นองค์ความรู้ของคณะฯต่อไป

อาจารย์อัจฉราภรณ์ เสนอว่า ขอเสนอหัวข้อเรื่องการผลิตสื่อการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย เช่น การสร้างชุดฝึก การสร้างบทเรียนออนไลน์ เป็นต้น เนื่องจากเห็นว่ายุคสมัยได้เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างก้าวกระโดด การผลิตสื่อการเรียนการสอนจะต้องให้สอดคล้องกับสังคมที่ต้องใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในเรื่องของการเข้าถึงเนื้อหาสาระของบทเรียนได้ง่ายขึ้น คิดว่ามีคุณจารย์หลายท่านอยากจะเรียนรู้ในการออกแบบสื่อการเรียนการสอน แต่ขาดผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ ดังนั้นหากคุณจารย์ได้รับความรู้ในการออกแบบสื่อการเรียนการสอนจนชำนาญก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีกว่าการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ผ่านมา

อาจารย์ ดร.นฤมล กล่าวว่า เห็นด้วยกับอาจารย์อัจฉราภรณ์ เพราะที่ผ่านมามตนเองก็ทำอยู่แต่ยังขาดความทันสมัย จึงอยากจะฝึกฝนเพิ่มเติม ปัจจุบันนักศึกษาสนใจในเรื่องเทคโนโลยี และหลายคนใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว หากผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ ก็อาจจะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนและการส่งชิ้นงาน ดังนั้นจึงคิดว่าหากผู้สอนมีความรู้ในการออกแบบการผลิตสื่อการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่หลากหลายก็อาจจะทำให้ผู้เรียนสนใจใฝ่ศึกษามากขึ้น

ผศ.รัชตพล กล่าวว่า หัวข้อการสร้างสื่อการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมนับเป็นหัวข้อที่น่าสนใจ เนื่องจากตนเองก็ออกแบบสื่อการสอนโดยใช้เทคโนโลยีขั้นพื้นฐานเพียงเท่านั้น ซึ่งยังขาดสีสัน ไม่ค่อยสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนเท่าที่ควร หากได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากการสร้างนวัตกรรมอย่างหลากหลายและใช้ได้ง่ายก็ น่าจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและเข้าใจง่ายขึ้น และคิดว่าท่านอื่น ๆ ก็สามารถนำไปใช้ได้จริง

อาจารย์สุภา กล่าวว่า นอกจากเรื่องเทคโนโลยีและสื่อการสอนแล้ว ตนคิดว่าหัวข้อที่น่าสนใจก็คือการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ เนื่องจากเห็นว่าที่ผ่านมามีนักศึกษาพิเศษมาเรียนที่มหาวิทยาลัยพายัพเพิ่มขึ้น และจากประสบการณ์ที่ผ่านมามีปัญหาในชั้นเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาพิเศษ ซึ่งบางเหตุการณ์ก็สามารถแก้ไขได้ แต่บางเหตุการณ์ก็แก้ไขไม่ได้ ขณะเดียวกันจากการสอบถามไปยังคุณจารย์ท่านอื่น ๆ ในคณะก็ประสบปัญหาเหมือนกัน โดยพบปัญหาคือ เด็กพูดจาไม่รู้เรื่อง เรียนรู้ช้าไม่สามารถเรียนได้เหมือนเด็กปกติ บางครั้งเด็กก็ไม่ส่งงานหรืออยากจะทำ อยากจะพูดอะไรก็พูดขึ้นมาในชั้นเรียนในทันที และเหตุการณ์ล่าสุดก็คือมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นในชั้น โดยนักศึกษาพิเศษต่อว่าเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้เพื่อนร่วมชั้นตกใจจนเสียบรรยากาศในการเรียน

ผศ.รัชตพล กล่าวว่า เคยพบปัญหาคือเด็กถามคำถามซ้ำ ๆ ขณะที่อาจารย์สอนหน้าชั้นเรียน หรือบางครั้งเด็กก็เดินเข้า-ออก ห้องเรียนบ่อยจนรบกวนผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน จากปัญหาดังกล่าวคิดว่าน่าจะเป็นประเด็นที่ควรจะนำมาจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมรับมือกับเด็กกลุ่มนี้ เพราะคิดว่าในอนาคตจะมีเด็กกลุ่มนี้เข้ามาเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อาจารย์สุภา ถามว่า นอกจากในสองหัวข้อนี้แล้ว ท่านใดต้องการเสนอความคิดเห็นอีกบ้าง

อาจารย์ ดร.พิพัฒน์พงศ์ จึงตอบว่า ขอเสนอหัวข้อการผลิตบัณฑิตสำหรับมหาวิทยาลัยในอนาคต คือผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถและมีศักยภาพในการปฏิบัติงานได้จริง เพราะที่ผ่านมามาดูตามข่าวทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือจากผู้ประกอบการ เจ้าของบริษัท พูดเป็นเสียงเดียวกันว่า แม้นักศึกษาฝึกงาน และบัณฑิตเพิ่งจบใหม่ที่อยู่ระหว่างทดลองงานจะมีความรู้เฉพาะด้านของสาขาที่ตนเองเรียนมา แต่ยังคงขาดทักษะการทำงาน ดังนั้นจึงอยากจะให้มหาวิทยาลัยสร้างหลักสูตรให้บัณฑิตเอาไปใช้กับการทำงานได้จริง ๆ

อาจารย์สุภา กล่าวว่า ในประเด็นนี้น่าสนใจ ในปัจจุบันพบว่ามหาวิทยาลัยของเรามีฝ่ายสหกิจศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ นักศึกษา ก่อนจะไปสหกิจหรือฝึกงานข้างนอกอยู่แล้ว เด็กจะต้องเข้าอบรมเตรียมความพร้อมทั้งทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ ทักษะชีวิต และการมีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงเรื่องมารยาทระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการทำงาน ดังนั้นคิดว่าหน่วยงานนี้น่าจะช่วยเด็กได้มาก ส่วนในเรื่องการสร้างหลักสูตรใหม่เพื่อผลิตบัณฑิตสำหรับมหาวิทยาลัยในอนาคตคงต้องเป็นหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยมีนโยบายมาอย่างไร ทุกคณะทุกสาขาต้องปฏิบัติตามนโยบายอยู่แล้ว

อาจารย์ ดร.พิพัฒน์พงศ์ กล่าวเสริมว่า อีกประเด็นที่น่าสนใจก็คือประเด็นเรื่องการผลิตสื่อออนไลน์ และการทำหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นการเรียนการสอนแบบเปิดกว้าง โดยส่วนตัวสนับสนุนเรื่องการผลิตสื่อออนไลน์ เพราะสะดวก รวดเร็วต่อการเข้าถึง อีกทั้งประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น กระดาษ น้ำหมึก หากมีเทคนิควิธีผลิตสื่อที่ดีมีคุณภาพก็จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ อีกหัวข้อที่อยากเสนอคือ การเปิดหลักสูตรระยะสั้นที่เปิดกว้างให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลาย เพราะเห็นตัวอย่างจากหลายมหาวิทยาลัย ทั้งต่างประเทศและในประเทศเราก็มีหลักสูตรนี้ เพื่อรองรับคนทำงานที่อยากจะเรียนหลักสูตรระยะสั้น โดยไม่ต้องมานั่งเรียนในห้องเรียน คืออยู่ที่ไหนก็สามารถเรียนได้ หากเรียนจบหลักสูตรก็มีใบเกียรติบัตรแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนก็สามารถนำไปนี้ไปเบิกทางทำอาชีพที่เขาอยากจะทำได้ เช่น สาขาการโรงแรมเปิดหลักสูตรเฉพาะ (การทำอาหารคลีน) ผู้เรียนก็สามารถนำความรู้ไปเปิดร้านอาหารคลีนได้ คิดว่าหลักสูตรนี้คนจะสนใจเข้ามาเรียนเยอะ เพราะใช้เวลาเรียนระยะสั้น ๆ ดังนั้นการเปิดหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของตลาดด้วยว่าตอนนี้ตลาดต้องการอะไร

อาจารย์สุภา กล่าวว่า ในขณะที่มีการเสนอหัวข้อมาสามหัวข้อ ซึ่งแต่ละหัวข้อต่างก็มีความน่าสนใจทั้งสิ้น โดยอยากให้ทุกคนคำนึงถึงสภาพปัญหาในปัจจุบันและความจำเป็นว่าหัวข้อใดจะเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อคณาจารย์ในคณะฯ ในขณะนี้มากที่สุด

อาจารย์ ดร.เอลิซา กล่าวว่า หากกล่าวถึงหัวข้อที่คิดว่าเหมาะสมกับสภาพปัญหาในขณะนี้ ส่วนตัวคิดว่าคือ หัวข้อเกี่ยวกับเด็กพิเศษ เพราะสาขาภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นมีปัญหาในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก ดังนั้นจะสามารถมาแบ่งปันและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้ ในขณะเดียวกันก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้จากอาจารย์สาขาวิชาอื่นไปปรับใช้ด้วย

ผศ.รัชตพล จึงเสริมว่า ส่วนตัวเห็นด้วยกับหัวข้อเรื่องนักศึกษาพิเศษ เพราะคิดว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน และที่ผ่านมามีคณะฯ ก็เคยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อสื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนมาบ้างแล้ว ดังนั้นในปีนี้อาจจะแลกเปลี่ยนในประเด็นที่ต่างออกไป และคิดว่าบุคลากรในคณะก็มีองค์ความรู้เรื่องการจัดการ

ห้องเรียนที่มีเด็กพิเศษที่แตกต่างกันไป มีกรณีศึกษาที่หลากหลาย สามารถมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ ในขณะที่เรื่องเทคโนโลยีนั้นอาจารย์หลายท่านก็ยังไม่ค่อยมีความเชี่ยวชาญ อาจทำให้ไม่สนใจ ในขณะที่เรื่องเด็กพิเศษเป็นเรื่องที่อาจารย์ส่วนใหญ่ล้วนมีประสบการณ์มาแล้วทั้งสิ้น หากได้มาแลกเปลี่ยนและมีการสรุปองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่ก็จะเป็นประโยชน์มาก

อาจารย์สุภา กล่าวว่า ขอให้ที่ประชุมคัดเลือกหัวข้อที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ปัจจุบัน

ที่ประชุมส่วนใหญ่มีมติเห็นชอบให้เลือกหัวข้อ “เทคนิคการจัดห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ” เป็นหัวข้อที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในปีการศึกษา 2562

อาจารย์สุภา กล่าวว่า เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและเป็นไปตามวงรอบของการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะขอวางแผนนัดหมายวันเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งคาดว่า ในปีการศึกษานี้เราจะจัดอย่างน้อย 4 ครั้ง โดยวางแผนจะจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทุก ๆ เดือน และจะประชาสัมพันธ์ให้คณาจารย์ในคณะมาเข้าร่วมด้วย

ผศ.รัชตพล เสนอว่า ในการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นั้น หากจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นก็ควรจะให้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ด้วย เนื่องจากหัวข้อในครั้งนี้เป็นศาสตร์เฉพาะด้าน แม้คณาจารย์ในคณะฯหลายท่านจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดการห้องเรียน แต่ก็ไม่แน่ใจว่าการจัดการดังกล่าวจะถูกต้องตามหลักการของศาสตร์ด้านการสอนและด้านจิตวิทยาสำหรับนักศึกษาพิเศษหรือไม่

อาจารย์ ดร.นฤมล กล่าวว่า เห็นด้วยกับการให้เชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาร่วมแลกเปลี่ยน เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างละเอียดอ่อน ซึ่งมีผลทั้งต่อตัวผู้สอน นักศึกษาปกติ และนักศึกษาพิเศษ หากได้ผู้เชี่ยวชาญมาแนะแนวทางก็จะได้สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้สอนได้ว่าสิ่งใดควรปฏิบัติ และสิ่งใดควรหลีกเลี่ยง

อาจารย์สุภา กล่าวทิ้งท้ายว่า จะนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประสานในระดับคณะต่อไป โดยอาจจะบูรณาการการทำงานร่วมกับคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีความคุ้มค่าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย ในครั้งหน้าจะขอให้ทุกท่านนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนในประเด็นพฤติกรรมของนักศึกษาพิเศษที่พบในชั้นเรียน และวิธีการแก้ไขปัญหาว่าเป็นอย่างไร

สรุปประเด็นสาระสำคัญจากการจัดการความรู้ ครั้งที่ 1

คณะกรรมการการจัดการความรู้ ร่วมกันเสนอหัวข้อการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนและการผลิตบัณฑิต ดังนี้

- การผลิตสื่อการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่หลากหลาย (ชุดฝึกทักษะ, บทเรียนออนไลน์)
- การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ
- การผลิตบัณฑิตสำหรับมหาวิทยาลัยในอนาคต
- การผลิตสื่อออนไลน์+หลักสูตรระยะสั้น (ผู้เรียนที่หลากหลาย)

คณะกรรมการการจัดการความรู้ เห็นความสำคัญของปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นจึงมีมติตามเสียงส่วนใหญ่ เลือกรหัสข้อ “การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ” เป็นหัวข้อในการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 โดยในกระบวนการดำเนินงานนั้นจะมีทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้จากบุคลากรภายใน และจะมีการเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิเศษมาให้ความรู้ด้วย

**การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้
บันทึกการประชุมการจัดการความรู้ กลุ่มย่อยครั้งที่ 2
วันพุธที่ 30 ตุลาคม 2562 เวลา 10.00-12.00 น.**

ณ ห้องประชุม อาคารเบญจบรรณ

ผู้นำกลุ่ม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัส พันธุ์พลกฤต

: อาจารย์สุภา พูนผล

ผู้อำนวยการความสะดวก : อาจารย์สุภา พูนผล

ผู้จัดบันทึก : อาจารย์อัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง

ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัส พันธุ์พลกฤต
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตพล ชัยเกียรติธรรม
3. อาจารย์ เอลิสา มิเอะ นิชิคิตะ
4. อาจารย์ ดร.นฤมล พงษ์ประเสริฐ
5. อาจารย์รัตตินาถ เพชรมณี
6. อาจารย์ ดร.ปิ่นอนงค์ อัมปะละ
7. อาจารย์อัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง
8. อาจารย์ชีวิน สุขสมณะ
9. อาจารย์สุรีย์วรรณ จันทร์บูรณ์
10. อาจารย์เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล
11. อาจารย์รัชดาภรณ์ เจนวชิรพงศ์
12. อาจารย์กุลกนก มณีวงศ์
13. อาจารย์สุรพันธ์ เทพอด
14. อาจารย์นิธินาฏ บุลมาก
15. อาจารย์มารี แก้วแดง
16. อาจารย์สุภา พูนผล
17. อาจารย์อัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง

ประเด็น

1. ประเภทของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ (ในนิยามของคณะฯ)
2. ปัญหาที่พบ หรือลักษณะของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษที่พบในชั้นเรียน
3. เทคนิควิธีแก้ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการปัญหาในชั้นเรียน

เล่าเรื่อง

จากการประชุมที่ผ่านมาในวันที่ 2 ตุลาคม 2562 ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อกำหนดหัวข้อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่ด้วยเวลาที่จำกัด ในครั้งนี้จึงเป็นครั้งที่ 2 ที่คณะกรรมการจะได้พูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

อาจารย์สุภา กล่าวว่า ได้มีผู้เสนอให้ปรับหัวข้อการจัดการองค์ความรู้ เนื่องจากเดิมใช้คำว่า “การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ” แต่เมื่อมาพิจารณาอีกพบว่า คำว่านักศึกษาพิเศษ อาจสื่อความหมายเหมือนเด็กพิเศษ ซึ่งสภาพจริงที่พบนั้นพบว่านักศึกษาบางคนอาจยังไม่ได้อยู่ในกลุ่มนั้น เพียงแต่มีพฤติกรรมบางอย่างที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น ติดเกม ก้าวร้าว ปลีกตัวจากสังคม หรือมีความบกพร่องด้านร่างกาย แต่สติปัญญาและพฤติกรรมของนักศึกษานั้นเป็นปกติ ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนคำเพื่อให้สื่อความหมายได้ชัดเจนและเหมาะสมมากขึ้น

อาจารย์เสาวนีย์ จึงเสนอให้ปรับหัวข้อการจัดการความรู้ จากเดิมคือ “การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาพิเศษ” เป็น “การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” ซึ่งที่ประชุมทุกคนต่างก็เห็นด้วย จึงมีการปรับหัวข้อดังกล่าว

อาจารย์สุภา กล่าวว่า หลายท่านเห็นว่าประเด็นหัวข้อครั้งนี้เป็นปัญหาที่ทุกสาขาวิชากำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน แต่ยังไม่ชัดเจน จึงขอความร่วมมือให้คณะกรรมการในแต่ละสาขาวิชาแจ้งจำนวนนักศึกษาให้ที่ประชุมรับทราบ ในกรณีที่นักศึกษามีความบกพร่องทางร่างกายนั้นสามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่ในกรณีที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรมนั้น ไม่สามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงอาจใช้วิธีการสังเกตแทน ในประเด็นนี้จึงใคร่ขอให้อาจารย์ทางจิตวิทยาเป็นผู้ชี้แจงหรืออธิบายให้ที่ประชุมรับทราบ เพื่อจะได้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน และจะได้สามารถจำแนกได้ว่านักศึกษาในแต่ละสาขานั้นมีพฤติกรรมตรงตามที่เราเห็นว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายหรือไม่

อาจารย์กุลกนก อธิบายว่า ในความเป็นจริงจะต้องมีการวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ หรือหน่วยงาน(สถาบันราชชนรินทร์) แต่จากประสบการณ์การสอนและการสังเกต พบว่า เด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษที่พบในคณะของเรานั้น สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. พิการทางกาย
2. เจ็บป่วยทางจิตใจ นับเป็นโรคที่ต้องพบแพทย์ มูลเหตุอาจเกิดจากปัญหาระดับสารเคมีในสมองผิดปกติ ซึ่งถือว่าเป็นอาการป่วย จึงต้องได้รับการเยียวยารักษา หรืออาจมีปัจจัยอื่นที่มากกระทบ พฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มนี้ เช่น ซึมเศร้า เกเรก้าวร้าว (Anti Social) ติดเกม สมาธิสั้น
3. ออทิสติก (เป็นความบกพร่องที่เป็นมาตั้งแต่กำเนิด) ซึ่งมีทั้งเก่งด้านวิชาการ และไม่เก่ง
4. การเรียนรู้ช้า หัวช้า ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า Slow learner

อาจารย์สุภา ถามว่า จากประสบการณ์การสอนที่ผ่านมา ทุกท่านเห็นว่าผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีลักษณะหรือแสดงพฤติกรรมในชั้นเรียนเป็นอย่างไรบ้าง

อาจารย์สุรพันธ์ ตอบว่า ที่เคยพบคือมีนักศึกษาเรียนเก่งมาก ได้เกรด A ทุกวิชา แต่พฤติกรรมเปลี่ยน ระยะเวลาหลังติดเกมมาก จนไม่สามารถมาเรียนได้ ทำให้เรียนไม่จบ

อาจารย์เสาวนีย์ กล่าวว่า พบพฤติกรรมของนักศึกษาคือติดเกม เล่นเกมขณะเรียนตลอดเวลา

ผศ.รัชตพล เสริมว่า เท่าที่พบมาคือ ติดเกม เล่นเกมตลอดเวลาทั้งในห้องเรียนและอยู่หอพัก ทำให้ว่างนอนขณะเรียน ผู้สอนจึงว่ากล่าวตักเตือน แนะนำให้แบ่งเวลาเรียนและเวลาเล่นเกม เด็กจึงปรับปรุงตัวใหม่ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

อาจารย์อัจฉราภรณ์ กล่าวว่า กรณีที่พบคือมักตั้งคำถามหรือหัวข้อสนทนาแปลก ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น ความใฝ่สูงสุดคือการติดเอฟทุกวิชา คำพูดที่แสดงออกมามากเป็นการต่อต้านกฎระเบียบและสิ่งที่สังคมยอมรับ

ผศ.ดร.นงนภัส กล่าวว่า ทราบว่ามีเด็กที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน เพราะไม่พอใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่นำเสนอรายงาน ซึ่งเขาเข้าใจไปเองว่าตรงกับชีวิตจริงของเขา ในประเด็นนี้ขอให้อาจารย์ที่ทราบปัญหาแลกเปลี่ยนข้อมูลให้อาจารย์ท่านอื่นทราบ

อาจารย์ ดร.เอลิสา เล่าว่า มีเด็กพิเศษทะเลาะกันกับเพื่อนในสาขา แล้วนำเรื่องราวดูไปโพสต์ใน Facebook โดยมีการโต้ตอบกันในโซเชียล จนอาจารย์ที่ปรึกษาต้องเรียกมาตักเตือน เมื่อมาสืบทราบภายหลังพบว่าเด็กคนนั้นมีประวัติพบแพทย์จะต้องรับประทานยาเพื่อควบคุมอาการ

อาจารย์สุรพันธ์ กล่าวว่า ที่พบบ่อยคือ เด็กติดโทรศัพท์ เล่นตลอดเวลาในเวลาเรียน จนผู้สอนต้องยึดโทรศัพท์ แต่ไม่มีผล เพราะเด็กมีโทรศัพท์สำรองอีกเครื่องหนึ่ง ต่อมาระยะหลังเด็กเริ่มไม่ดูแลตนเอง ไม่ทำ ความสะอาดร่างกาย

อาจารย์กุลกนก เสริมว่า ในกรณีที่ไม่จัดการตนเองจนก่อให้เกิดความสกปรกนี่ถือเป็นสัญญาณเบื้องต้นของโรคจิตเวช แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยตัวแปรอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย

อาจารย์สุรวิวัฒน์ เสริมว่า ในสาขาวิชามีเด็กใส่หูฟังขณะเรียนตลอดเวลา โดยให้เหตุผลว่าทำให้มีสมาธิ และทำให้สนใจเรียนมากกว่าการที่ไม่ได้ใส่หูฟัง โดยนักศึกษาคณะดังกล่าวเป็นเด็กที่เรียนดีและตั้งใจเรียน

อาจารย์กุลกนก กล่าวว่า มีเด็กไม่มาเรียนหรือมาเรียนแล้วก็หลับตลอดเวลา ไม่ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน

อาจารย์สุภา ถามว่า อาจารย์แต่ละท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาหรือจัดการห้องเรียนอย่างไร

อาจารย์กุลกนก ตอบว่า เมื่อสังเกตพฤติกรรมจนมั่นใจว่านักศึกษามีความผิดปกติได้เรียกนักศึกษามาพบเพื่อต้องการทราบสาเหตุที่แท้จริง โชคดีที่นักศึกษาเปิดใจแล้วว่ามีปัญหาต้องพบแพทย์ การนอนหลับหรือไม่สามารถตื่นมาเรียนในตอนเช้าได้เป็นผลมาจากยา ดังนั้นจึงแก้ปัญหาโดยการจัดช่วงเวลาเรียนให้เหมาะสม มีการย้ายตารางเรียน(โดยสอบถามนักศึกษาทุกคนเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ) ซึ่งพบว่าเมื่อมีการย้ายเวลา จัดตารางเวลาใหม่ นักศึกษาก็ให้ความร่วมมือมากขึ้น ดังนั้นเราควรจะมีวิธีแก้ปัญหาก็เหมาะสมเพื่อใช้กับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องไม่ให้กระทบกับนักศึกษาส่วนใหญ่ในชั้นเรียน

อาจารย์สุรพันธ์ กล่าวว่า เคยมีกรณีที่นักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษพูดไม่สุภาพในชั้นเรียน จนเพื่อน ๆ รู้สึกไม่พอใจและส่งเสียงโห่ ผลคือนักศึกษาพิเศษคนนั้นเกิดความรู้ไม่ยอมมาเรียน และรู้สึกไปว่า ผู้สอนไม่สนใจ จนรู้สึกน้อยใจ สำหรับวิธีที่ตนเองใช้คือ จะแก้ปัญหาโดยการชี้แจงให้นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจว่า เพื่อนมีปัญหา มีลักษณะพิเศษ และอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กพิเศษให้คนในชั้นเรียนเข้าใจ เมื่อเพื่อนในชั้นเข้าใจก็จะสามารถยอมรับพฤติกรรมได้ แต่ในบางครั้งก็พบว่าเพื่อนยอมรับได้เพียงบางเรื่องเท่านั้น

อาจารย์กุลกนก เสริมว่า ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญมาก ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นหลักในกรณีที่เกิดปัญหาโดยเฉพาะที่เกิดการปะทะกัน ต้องรู้จักขอเวลานอกเพื่อบริหารจัดการปัญหา อย่าปล่อยเลยไปมิฉะนั้นจะยืดเยื้อหรือเสียวยายาก นอกจากนั้นก็อาจจะใช้บทบาทความเป็นแม่เข้ามาช่วย คือ ต้องใจเย็น และต้องเข้าอกเข้าใจ

อาจารย์สุภา ถามว่า บางครั้งผู้สอนบางท่านจะไม่มีคามยืดหยุ่น ในกรณีนี้ควรทำอย่างไร

ผศ.ดร.นงนภัส ตอบว่า ก็ยังจำเป็นที่ต้องรักษากฎระเบียบหรือข้อตกลงในห้องเรียน แต่ในเรื่องของการวัดและประเมินผลนั้น ผู้สอนก็ต้องเข้าใจด้วยว่านักศึกษาที่มีความพิเศษนั้นจะใช้วิธีปกติธรรมดา ๆ เหมือนกับที่ใช้กับนักศึกษาคนอื่นไม่ได้ ในอนาคตเราอาจจะมีทางเลือกให้มหาวิทยาลัยออกคู่มือ วิธีปฏิบัติ เพื่อให้สามารถจัดการปัญหากับเด็กที่มีความพิเศษได้โดยเฉพาะ

อาจารย์เสาวนีย์ กล่าวว่า ในอนาคตจะมีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และคำแนะนำในการดูแลและจัดการเรียนการสอนแก่เด็กดังกล่าว

อาจารย์รัชฎาภรณ์ กล่าวว่า ในฐานะอาจารย์เห็นว่าเราช่วยแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองด้วยเช่นกัน คือควรแนะนำให้ครอบครัวพาเด็กไปพบแพทย์ และอาจารย์ต้องช่วยดูแลอีกทางหนึ่ง เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหา ทั้งนี้ผู้ปกครอง ตัวเด็กเอง และอาจารย์จะช่วยกันแก้ปัญหาไปพร้อมกัน

อาจารย์สุภา กล่าวว่า อยากให้อาจารย์สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นแลกเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหา นักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษเพราะทราบว่ามีหลายคน หลายกรณี หากนำมาแลกเปลี่ยนก็จะเป็นแนวทางให้ท่านอื่น ๆ นำไปปรับใช้ในการจัดการห้องเรียนได้

อาจารย์ ดร.เอลิสา เล่าว่า กรณีหนึ่งที่มีความพิเศษคือนักศึกษาเก่งเรื่องความจำ แต่ไม่เก่งด้านการวิเคราะห์ พฤติกรรมที่แสดงออกคือ พูดซ้ำ ไม่ค่อยสบตา ไม่ค่อยแสดงออก ผู้สอนจึงแก้ปัญหาด้วยวิธีการสร้างความไว้วางใจ เช่น ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่สังเกตว่านักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษรู้สึกชื่นชอบไว้วางใจ หรือที่ผ่านมาก็ใช้วิธีให้เพื่อนสนิทพูดเปิดใจกับเด็กพิเศษเพื่อให้เขาไว้วางใจ หลังจากนั้นเขาก็จะกล้าแสดงออกทีละนิดจนเกิดความมั่นใจ ในบางครั้งก็จับกลุ่มหรือมอบหมายงานให้ทำร่วมกับเพื่อนที่ให้ความร่วมมือกับเรา เพราะเพื่อนคนนั้นเปิดใจยอมรับได้แล้ว ปัญหาการทำงานกลุ่มก็จะลดลง ส่วนอาจารย์ผู้สอนก็จะทราบลักษณะพิเศษของเขา และอาจารย์ในสาขาที่ทราบเช่นกัน ทำให้ทุกคนสามารถวางแผน แก้ไขปัญหา และเตรียมรับมือกับเขาได้ ทั้งนี้ที่ผ่านมามีการใช้วิธีการสังเกตจนทราบข้อมูล แต่ถ้าเป็นไปได้หากผู้สอนทราบ

ปัญหาก่อนว่ามีนักศึกษาที่มีความต้องการเป็นพิเศษมาเข้าเรียนก็จะช่วยได้มาก ทำให้รู้แนวทางว่าจะต้องเตรียมรับมืออย่างไร เพราะจะได้เตรียมรับมือได้ตั้งแต่แรก ไม่อยากให้สายเกินไป

อาจารย์ชีวิน เสริมว่า อีกกรณีหนึ่งคือ นักศึกษาเขียนรายงานไม่ได้ แต่สามารถทำข้อสอบได้คะแนนเต็ม จึงแก้ปัญหาโดยการให้นักศึกษาเล่าเรื่องแผนการเขียนวิเคราะห์และรายงาน ผลปรากฏว่าเด็กสามารถเล่าเรื่องได้ดี พู่วิเคราะห์ได้ถูกต้อง ทั้งนี้ก็เป็นเพราะทราบข้อมูลมาจากอาจารย์ในสาขา ก่อน จึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการวัดผลให้เหมาะสม

อาจารย์มารี กล่าวว่า โดยส่วนตัวเห็นว่านักศึกษาพิเศษจะมีปัญหาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสิ่งรอบข้างหรือคนรอบข้าง เราจึงต้องระมัดระวัง หากคนรอบข้างเข้าใจก็จะลดปัญหา สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ดังนั้นคนรอบข้าง(ทั้งผู้สอนและเพื่อนนักศึกษา)จะต้องเรียนรู้จากนักศึกษาพิเศษ และวางตัวให้ถูกต้องเหมาะสม

ผศ.ดร.นงนภัส เสนอว่า ควรให้แต่ละสาขารวบรวมรายชื่อเด็กพิเศษ แล้วทำข้อตกลงว่าจะเรียกชื่อเด็กกลุ่มนี้ว่าอะไรเพื่อไม่ให้กระทบความรู้สึกของเด็ก และจะเป็นการดี หากมีการแจ้งข้อมูลนั้นให้ผู้สอนแต่ละรายวิชารับทราบ เพื่อผู้สอนจะได้เตรียมรับมือและหาวิธีแก้ปัญหาไว้

อาจารย์สุภา กล่าวว่า จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลจะเห็นว่าบุคคลรอบข้างทั้งผู้สอนและเพื่อนร่วมห้องต่างก็มีส่วนในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นจึงขอความร่วมมือให้แต่ละสาขาวิชาแจ้งรายชื่อนักศึกษาที่สังเกตเห็นว่ามีพฤติกรรมหรือลักษณะที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษและรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนมายังผู้รับผิดชอบของคณะ (อาจารย์สุภา) เพื่อจะได้ดำเนินการแจ้งไปยังผู้สอนในแต่ละรายวิชาให้รับทราบ โดยเฉพาะรายวิชานอกสาขาที่นักศึกษาคนดังกล่าวลงทะเบียนเรียน เช่น วิชาศึกษาทั่วไป วิชาเลือกเสรี เป็นต้น เพื่อที่จะได้วางแผนและเตรียมรับมือจัดการปัญหาเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนได้ทันทั่วถึง รวมทั้งผู้สอนจะได้รู้วิธีมอบหมายงาน การจับกลุ่มของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม หรือแม้กระทั่งการอธิบาย การยกตัวอย่างในห้องเรียนก็จะได้หลีกเลี่ยงประเด็นที่ละเอียดอ่อนหรือเปราะบางต่อความรู้สึกของนักศึกษาพิเศษได้ เพราะผู้สอนมีโอกาสทราบข้อมูลมาก่อนล่วงหน้าแล้ว

สรุปประเด็นสาระสำคัญจากการจัดการความรู้ ครั้งที่ 2

1. นักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษที่พบในคณะฯ นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่
  1. พิการทางกาย
  2. เจ็บป่วยทางจิตใจ นับเป็นโรคที่ต้องพบแพทย์ มูลเหตุอาจเกิดจากปัญหาระดับสารเคมีในสมอง ผิดปกติ ซึ่งถือว่าเป็นอาการป่วย จึงต้องได้รับการเยียวยารักษา หรืออาจมีปัจจัยอื่นที่มากกระทบพฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มนี้ เช่น ซึมเศร้า เกรี้ยวกร้าว (Anti Social) ติดเกม สมาธิสั้น
  3. ออทิสติก (เป็นความบกพร่องที่เป็นมาตั้งแต่กำเนิด) ซึ่งมีทั้งเก่งด้านวิชาการ และไม่เก่ง
  4. การเรียนรู้ช้า หัวช้า ซึ่งอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า Slow learner

***ในความเป็นจริงจะต้องมีการวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ หรือหน่วยงาน (สถาบันราชชนรินทร์) แต่ผลการวิเคราะห์นี้ เกิดจากประสบการณ์และการสังเกตของอาจารย์ผู้สอน

2. ปัญหาที่พบ หรือลักษณะของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษที่พบในชั้นเรียน
  - 2.1 เรียนเก่งมาก ได้เกรด A ทุกวิชา แต่พฤติกรรมเปลี่ยน โดยเฉพาะการติดเกม จนไม่สามารถมาเรียนได้
  - 2.2 ติดเกม เล่นเกมตลอดเวลาทั้งในขณะเรียนและนอกเวลาเรียน
  - 2.3 แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เข้าใจไปเอง คิดไปเอง โดยคิดเชื่อมโยงว่าสิ่งที่เพื่อนรายงานเป็นเรื่องราวของตนเอง ทำให้แสดงความไม่พอใจในชั้นเรียน
  - 2.4 ง่วงนอนตลอดเวลา โดยมีประวัติพบแพทย์จะต้องรับประทานยาเพื่อควบคุมอาการ
  - 2.5 ไม่ดูแลตนเอง ไม่ทำความสะอาดร่างกาย (เป็นสัญญาณเบื้องต้นของโรคจิตเวช แต่ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยตัวแปรอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย)
  - 2.6 ใส่หูฟังขณะเรียนตลอด โดยให้เหตุผลว่าทำให้มีสมาธิ และทำให้สนใจเรียนกว่าไม่ได้ใส่หูฟัง
  - 2.7 มักตั้งคำถามหรือหัวข้อสนทนาแปลก ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งคำพูดที่แสดงออกมามากเป็นการต่อต้านกฎระเบียบและสิ่งที่สังคมยอมรับ
3. เทคนิควิธีแก้ปัญหาลักษณะข้อเสนอนี้ในการจัดการปัญหาในชั้นเรียน
  - 3.1 ชี้แจงให้นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจว่าลักษณะของเพื่อนที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อให้เพื่อนนักศึกษาในชั้นเรียนเข้าใจและยอมรับ
  - 3.2 เรียกนักศึกษามาพบเพื่อจะได้ทราบสาเหตุที่แท้จริง และจะได้แก้ปัญหานั้นได้ตรงจุด
  - 3.3 ในกรณีที่นักศึกษาได้รับผลข้างเคียงของการใช้ยา ทำให้ไม่สามารถมาเรียนในช่วงเช้าได้ ควรใช้วิธีการปรับเปลี่ยนตารางเรียนใหม่ให้เหมาะสม โดยต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเพื่อนนักศึกษาส่วนใหญ่ในชั้นเรียน
  - 3.4 ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญมาก ดังนั้นผู้สอนจะต้องเป็นหลักในกรณีที่เกิดปัญหาโดยเฉพาะที่เกิดการปะทะกัน ต้องรู้จักขอเวลานอกเพื่อจัดการปัญหา อย่าปล่อยเลยไป
  - 3.5 ใช้บทบาทความเป็นแม่เข้ามาช่วย คือ ต้องใจเย็น และต้องเข้าอกเข้าใจ
  - 3.6 แนะนำให้ครอบครัวพานักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษไปพบแพทย์ โดยอาจารย์ก็ต้องช่วยดูแลอีกทางหนึ่งไปพร้อมกัน
  - 3.7 สร้างความไว้วางใจ เช่น ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่สังเกตว่านักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษรู้สึกชื่นชอบ ไว้วางใจ หรือขอความร่วมมือให้เพื่อนสนิทพูดคุยเปิดใจกับนักศึกษาที่มีลักษณะพิเศษเพื่อให้เขาไว้วางใจ หลังจากนั้นเขาก็จะกล้าแสดงออกทีละนิด จนเกิดความมั่นใจ
  - 3.8 ในกรณีที่ต้องทำงานกลุ่ม ควรเลือกให้ทำร่วมกับเพื่อนที่ให้ความร่วมมือกับอาจารย์ผู้สอน และเป็นผู้ที่เปิดใจ เข้าใจปัญหา
  - 3.9 ผู้สอนจำเป็นต้องรักษากฎระเบียบหรือข้อตกลงในห้องเรียน แต่ในเรื่องของการวัดและประเมินผลนั้น ผู้สอนก็ต้องเข้าใจด้วยว่าในบางกรณีนักศึกษาที่มีความพิเศษนั้นจะใช้วิธีปกติธรรมดา ๆ เหมือนกับที่ใช้กับนักศึกษาคนอื่นไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องรู้จักปรับวิธีการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษา

- 3.10 มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบ(อาจารย์ที่ปรึกษา/สาขาวิชา/คณะ)แจ้งข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาให้แก่อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาทราบ เพื่อที่ผู้สอนจะได้วางแผนและเตรียมรับมือจัดการปัญหาได้ทันทั่วถึง รวมทั้งผู้สอนจะได้รู้วิธีมอบหมายงาน การจับกลุ่มของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม หรือแม้กระทั่งการอธิบาย การยกตัวอย่างในห้องเรียนก็ได้หลีกเลี่ยงประเด็นที่ละเอียดอ่อนหรือเปราะบางต่อความรู้สึกของนักศึกษาพิเศษได้
- 3.11 ในอนาคตอาจจะเสนอให้มหาวิทยาลัยออกคู่มือ วิธีปฏิบัติเพื่อให้สามารถจัดการปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความพิเศษได้โดยเฉพาะ

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้
 บันทึกการประชุมการจัดการความรู้ กลุ่มย่อยครั้งที่ 3
 วันพุธ ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 8.30- 12.30 น.
 อาคารเพนเทคอส มหาวิทยาลัยพายัพ วิทยาเขตแม่คาว

ผู้นำกลุ่ม :	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัส พันธุ์พลกฤต
ผู้อำนวยการความสะดวก :	: อาจารย์สุภา พูนผล
ผู้จัดบันทึก :	: อาจารย์อัฉราภรณ์ จันทร์สว่าง
ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก :	: รศ.ดร.รัชนิกร ทองสุคติ จากสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,ประธานอนุกรรมการงาน นักศึกษาศาสตร์พิเศษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนภัส พันธุ์พลกฤต
2. อาจารย์ดร. ปุณณาสา โภธิพฤกษ์
3. อาจารย์อัฉราภรณ์ จันทร์สว่าง
4. อาจารย์ ดร.ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตพล ชัยเกียรติธรรม
6. อาจารย์สุภา พูนผล
7. อาจารย์ชิวิน สุขสมณะ
8. อาจารย์ ดร.นฤมล พงษ์ประเสริฐ
9. อาจารย์รัตตินาถ เพชรมณี
10. อาจารย์เมธี พุทรวงศ์
11. อาจารย์เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล
12. อาจารย์กุลกนก มณีวงศ์
13. อาจารย์นิธินาฏ บุลมาก
14. อาจารย์มารี แก้วแดง
15. อาจารย์เกียรติสุดา บุญส่ง
16. อาจารย์สิริมาศ แก้วกันทา
17. อาจารย์ ดร.นมลรัตน์ แยมวงศ์
18. อาจารย์ชูศักดิ์ เสถียรพัฒน์นอม
19. อาจารย์ ดร.เอลิสา มิเอะ นิชิคิโตะ

20. อาจารย์พัชชา โสภณสิทธิพงศ์
21. อาจารย์ชลิตา วสุวัต
22. อาจารย์ ดร.พิศมัย กิจเกื้อกูล
23. อาจารย์ดวงพร รั้งรองจิตภูมิ
24. อาจารย์กชกร พระพรตระการ
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกศินี วุฒิมังค์
26. อาจารย์เมตตา พรวรรณศิริเวช
27. คุณจุฑามาศ กมล
28. คุณมณีพร สมกุลทวี
29. คุณสดชื่น กัญชนะ
30. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล
31. อาจารย์ชาญวิทย์ จาตุประยูร
32. อาจารย์ ดร.อิสรี แพทย์เจริญ
33. อาจารย์ลัดดา ภัทราราวาพันธ์
34. อาจารย์ ดร.พินทุสร อ่อนเปี่ยม
35. อาจารย์ ดร.จิรา แยมมีศรี

ประเด็น

1. บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการบริหารจัดการเรื่องนักศึกษาพิเศษ
2. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน

เล่าเรื่อง

รศ.ดร.รัชนิกร ทองสุคติ จากสาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพิเศษ เช่น ประเภท นิยาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบาย ประเด็นยุทธศาสตร์ จากนั้นจึงพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยนำกรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาเป็นแนวทาง

ประเภทความพิการ ในประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	กระทรวงสาธารณสุขและ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ (2555)
1. บกพร่องทางการเห็น	1. พิการทางการเห็น
2. บกพร่องทางการได้ยิน	2. พิการทางการได้ยิน/การสื่อความหมาย
3. บกพร่องทางร่างกาย/การเคลื่อนไหว/สุขภาพ	3. พิการทางเคลื่อนไหว/ทางร่างกาย
4. บกพร่องทางสติปัญญา	4. พิการทางสติปัญญา

กระทรวงศึกษาธิการ (2552)	กระทรวงสาธารณสุขและ กระทรวงพัฒนาสังคมฯ (2555)
5. บกพร่องทางการเรียนรู้	5. พิการทางการเรียนรู้
6. ออทิสซึม	6. ออทิสซึม
7. บกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์	7. พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม
8. บกพร่องทางการพูดและภาษา	
9. พิการซ้อน	

นิยาม ภาวะบกพร่องทางการเห็น

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑.๑) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและสื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

(๑.๒) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐)

นิยาม ภาวะบกพร่องทางการได้ยิน

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๒.๑) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป

(๒.๒) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล

นิยาม ภาวะบกพร่องทางการพูดและภาษา

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียง เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือ

การใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

นิยาม ภาวะบกพร่องทางร่างกาย

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท

(๔.๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมส่วนหรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุ และโรคติดต่อ

(๔.๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

นิยาม ภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้

(๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมอง บางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

นิยาม ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา

(๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างน้อย ๒ เท่า ร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะ จาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี

นิยาม ภาวะบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

(๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่พฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

นิยาม ภาวะพิการซ้อน

(๘) บุคคลพิการซ้ำซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

จำนวนสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (2560) ข้อมูลจาก(สกอ, 2561)

สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด	= 173 แห่ง
สถาบันที่มีนักศึกษาพิการ	= 138 แห่ง
จำนวนนักศึกษาพิการ	= 2,995 คน

กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง

กรอบกฎหมายที่ช่วยในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2560)
- พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ (2542)
- พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2550)
- พ.ร.บ.การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (2551)
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (2551)
- ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552

พ.ร.บ. การจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ (2551)

มาตรา 5 สิทธิทางการศึกษา

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. เลือกบริการทางการศึกษา
3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ

พ.ร.บ.การจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ (2551)

มาตรา 8 สถาบันอุดมศึกษาทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษา ในสัดส่วนหรือ จำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ทุกมหาวิทยาลัยมีความอิสระ ในการจัดการเรียนร่วม

- รับนักศึกษาพิการประเภทต่าง ๆ แตกต่างกัน
- เรียนในคณะต่าง ๆ แตกต่างกัน
- ช่วยเหลือนักศึกษาแตกต่างกัน

นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ

ยุทธศาสตร์	การทำงาน
ยุทธศาสตร์ 1	เปิด/ขยายโอกาสทางการศึกษา
ยุทธศาสตร์ 2	ให้บริการ DSS
ยุทธศาสตร์ 3	พัฒนาการเรียนการสอน/วิจัย
ยุทธศาสตร์ 4	ขยายโอกาสในการทำงาน

4 ยุทธศาสตร์ (สกอ)	กิจกรรม (มหาวิทยาลัย)	แนวคิด Chickering and Schlossberg (1984; 1995)
1. เปิด/ขยายโอกาสทางการศึกษา	โครงการพิเศษรับตรง โครงการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน	Pre-Movingin-ก่อนเข้าเรียน Moving in - เข้าเรียนได้
2. ให้บริการ DSS “งานบริการสนับสนุนการศึกษาพิการ” Disability Support Services	-ช่วยเหลือทางการเรียน -การปรับตัวในการใช้ชีวิต -สุขภาพกาย/จิต ที่พัก-ทุน-สื่อ -สิ่งอำนวยความสะดวก -สอนเสริม - เพื่อนช่วยเพื่อน ฯลฯ	Moving Through ชีวิตการเป็นลูกช้าง “ฉันท้องจบ” – “ตัวช่วยมีไหน”
3. พัฒนาการเรียนการสอน/วิจัย	วิจัย พัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	Moving Through พบปัญหา - ปัญญาเกิด
4. ขยายโอกาสในการทำงาน	แนะนำเครือข่ายการทำงานใน หน่วยงานต่าง ๆ และงานอิสระ	Moving OUT เตรียมตัวเป็นช้างพัง และช้างพลาย

**ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ
ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552**

แนวทางปฏิบัติต่อนักศึกษาพิการในระหว่างการศึกษา

1. สิ่งอำนวยความสะดวก (ทางลาด,ราวจับ)
2. เทคโนโลยี (โปรแกรม Jaws)
3. สื่อ (เอกสารเบรลล์)
4. บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (ฝึกพูดและบริการล่าม)
5. การจัดทำหลักสูตร
6. การจัดการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผล

แนวทางดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักศึกษาแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

กรณีศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หน้าที่ของมหาวิทยาลัย

มีหน้าที่ในการจัดการเรียนร่วม โดยจัดระบบสนับสนุน-นโยบาย-พันธกิจ-แนวปฏิบัติ ศูนย์ DSS (มีจำนวนศูนย์ DSS ในมหาวิทยาลัย ทั้งหมด 61 แห่ง)

- นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคนต้องได้รับการประเมินทางจิต โดยมีศูนย์ทำหน้าที่รับผิดชอบ

- เมื่อรับนักศึกษาเข้ามาผู้บริหารของมหาวิทยาลัยจะแจ้งไปยังคณบดีที่มีนักศึกษาพิการ จากนั้นก็แจ้งไปยังผู้สอน พร้อมกับแจ้งเบอร์โทรศัพท์ติดต่อของผู้รับผิดชอบประสานงาน

บริบทมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เอื้อต่อการให้บริการการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ(พ.ศ.2548 – ปัจจุบัน)

- 1.การประกาศระเบียบของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นกรอบในการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน
- 2.การอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล
- 3.ระดับความพิการ
  - นักศึกษาที่มีพิการระดับเล็กน้อยมีอยู่ในทุกมหาวิทยาลัย และอาจไม่ต้องรับการช่วยเหลือใด ๆ
  - นักศึกษาบางคนอาจไม่ทราบว่าตนเองมีความบกพร่อง
  - นักศึกษาพิการแต่ละคน ต้องการความช่วยเหลือต่างกัน เรียนรู้ด้วยวิธีที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อจำกัด
4. สิ่งอำนวยความสะดวก
5. สื่อการเรียนการสอน
6. เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก
7. บริการและช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เช่น เปิดรับอาสาสมัคร หรือการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาพูดคุยปรึกษากันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เช่น เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้าสาย ผู้ปกครอง ครูโรงเรียนเดิม เพื่อจะได้ข้อมูลที่รอบด้าน

8. การจัดทำหลักสูตร-การจัดการเรียนการสอน- การวัดและประเมินผล หากเด็กไม่มีความพร้อมอาจทำเป็นลักษณะ Pre college เพื่อปรับฐานวิชา
9. การปรับหลักสูตร – กระบวนวิชา ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นวิชาบังคับสำหรับ นักศึกษาปริญญาตรีทุกคน เช่น วิชา Eng 001102 (READING AND Writing) ปรับเป็น SPED 070100 สำหรับนักศึกษาหูหนวก/หูตึง ตั้งแต่ปี 2554
10. การจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ ระดับชั้นเรียน การจัดการระบบ การช่วยเหลืออาจารย์ ผู้สอนนักศึกษาพิการ ของแต่ละมหาวิทยาลัยสำคัญมาก
11. การสนับสนุนและช่วยเหลือคณะต่าง ๆ
12. การสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอน

หน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน

1. อำนวยความสะดวกการเรียนการสอนอย่างสมเหตุสมผล (REASONABLE ACCOMMODATIONS)
  - การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันของบุคคลพิการสถานศึกษาจะทำหน้าที่ลดหรือกำจัดข้อเสียเปรียบหรืออุปสรรคใด ๆ ที่เกิดจากความบกพร่องหรือพิการและการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลสามารถเรียนรู้และรับบริการทางการศึกษาได้ตามศักยภาพและความสามารถของตนเอง
2. แนวทางการช่วยเหลือทั่วไป
3. การจัดการเวลา
4. การจัดสภาพแวดล้อม
5. การจัดตารางเวลาหรือกำหนดการ
6. การสอน
7. การจัดวิธีการการปฏิบัติงาน
8. ยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

กรณีศึกษา การจัดการเรียนการสอนเมื่อมีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็น (เลือนราง - บอด)

- เข้าชั้นเรียนวันแรกมาทักทายนักศึกษาทุกคนพร้อมแนะนำตนเอง
- จัดสิ่งแวดลอมให้เหมาะสม ปรับเปลี่ยนหรือแจ้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง
- ตาไม่เห็น แต่หูได้ยิน จัดที่นั่งให้เหมาะสม
- เตรียมเอกสารให้เหมาะสม Braille/ขยาย/เสียง
- เตรียมสื่อที่สัมผัสได้/หนังสือเสียง
- เมื่อมีกิจกรรมกลุ่มเข้าไปทักทาย โดยการสัมผัสมือหรือแขนพร้อมบอกชื่อ
- ปรับวิธีและระยะเวลาในการสอบ

กรณีศึกษา การจัดการเรียนการสอนเมื่อมีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูตึง-หูหนวก)

- นักศึกษามีปัญหาด้านการพูด(เสียงเพี้ยน) ใช้ภาษามือ เขียนหนังสือผิด เขียนกลับรู้ค่าศัพท์น้อย ภาษาเขียนผิดพลาด อาจารย์ผู้สอนอาจต้องขอให้นักศึกษาและล่ามภาษามือมาอธิบายสิ่งที่ต้องการจะตอบหรือสิ่งที่ต้องการจะสื่อ

ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน

ตัวนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และระบบช่วยเหลือของแต่ละมหาวิทยาลัย

- ข้อคิดของนักศึกษาพิการ (1)

“...สถาบันที่เปิดรับนักศึกษาพิการ วิทยาลัยแล้วก็ทัศนคติของ บุคลากรไม่ว่าผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ ต้องเปิดรับกลุ่มนักศึกษาพิการให้ได้ด้วย...จะต้องมีการฝึกฝน เพื่อมีทัศนคติเชิงบวกกับนักศึกษากลุ่มนี้ก่อน เพราะถ้าไม่รู้จัก ความเป็นนักศึกษาพิการหรือความพิการเลยนี้ การเข้ามาเรียนของนักศึกษาพิการก็จะเป็นไปอย่างลำบาก นานกว่าจะเริ่มปรับตัวได้...”

- ข้อคิดของนักศึกษาพิการ (2)

“...ตอนเข้ามาใหม่ ๆ หลายคนก็ชมว่าเราเก่งนะมาเรียนได้ แต่เค้าไม่รู้หรอกว่าเรียนเสร็จกลับที่พัก ร้องไห้ทุกวันเป็นเดือน...ก็หลายเรื่อง ทำงานไม่เสร็จ ส่งหลังเพื่อน บางทีนั่งเรียนอยู่เพื่อนได้หนังสือ พออาจารย์ถาม เพื่อนก็ตอบเอาเนื้อหา ในหนังสือมาตอบ แต่เราตอบไม่ได้ไม่รู้เรื่องเลย หรือที่เราต้องขอความช่วยเหลือ จากเพื่อน บางครั้งคิดอยู่ในใจไม่กล้าเอ่ยปากทำให้อึดอัด แล้วอะไรที่คนปกติทำได้ง่าย ๆ แต่สำหรับเราต้องวางแผนต้องใช้เวลามันยากลำบากไปหมด...ก็โชคดี ตรงที่อยู่การศึกษาพิเศษอาจารย์ตรงนั้นเขาเข้าใจ ช่วยทำความเข้าใจกับเพื่อน ๆ เพื่อนก็เข้าใจเรามากขึ้น แต่เราเองก็ด้วยนะต้องปรับตัวเข้าหาเพื่อนด้วย...”

- ข้อคิดของนักศึกษาพิการ (3)

“...ปัญหาที่ทำให้ท้อแท้ที่สุดในการเรียนที่นี้ก็คือ เจตคติของอาจารย์ ..พิการจะเรียนยังไง พิกการทำอะไรได้บ้าง พิกการทำแค่นี้แล้วกันหรือทำได้แค่นี้ก็ดี แล้ว บางที่ตั้งธงไว้ก่อนเลยว่าเราทำไม่ได้...”

ประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ชวนกันคุย

อาจารย์สุภา ถามว่า อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาจะทราบได้อย่างไรว่า นักศึกษาที่สอนเป็นเด็กพิการ/พิเศษ(ทางจิตใจ) การสังเกตพฤติกรรมสามารถนำมาใช้ได้หรือไม่

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ควรให้นักศึกษาทำแบบประเมิน/แบบสอบถาม แล้วเรียกมาคุยรายละเอียด เพราะเพียงแค่การสังเกตพฤติกรรมไม่สามารถตัดสินวินิจฉัยได้ และควรมีหลักฐานรับรองให้แน่ชัด(ใบรับรองแพทย์/ใบประเมินเบื้องต้นจากนักจิตวิทยา)เพื่อเป็นการป้องกันผู้สอน เช่น สมมติสั้น ไม่ใช่ความพิการ แต่เป็นโรคชนิดหนึ่ง ดังนั้นต้องศึกษาลักษณะให้ดี ห้ามเดา ห้ามคิดเอาเอง ควรใช้แพทย์เป็นผู้วินิจฉัย

อาจารย์ ดร.จิรา ถามว่า กรณีที่นักศึกษามีอาการหนักช่วงปี3-4และปฏิเสธการเข้าเรียน และจะขอศึกษาด้วยตนเองจากข้างนอกมหาวิทยาลัย กรณีนี้ควรจะทำอย่างไร

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า จะต้องมามีทีมงานมาช่วยดูแล ว่าจะให้ฝ่ายไหนดูแลรับผิดชอบบ้าง เนื่องจากนักศึกษาพิเศษมีบริบทที่ต่างกัน หรือการจัดตั้งหน่วยงาน จัดระบบ DSS ขึ้นมาเพื่อขอคำปรึกษาปัญหาแต่ละด้าน

ผศ.ดร.พิณรัตน์ ถามว่า คนที่รู้จักมีลูกเป็นออทิสติก แต่ยังไม่ชัดเจน แต่เด็กมีความสามารถพิเศษ สามารถทาสี ปฏิทินร้อยปีได้ และได้รับการดูแลอย่างดีจากแม่ แต่พ่อแม่ยอมรับว่าลูกเป็นออทิสติก ไม่ยอมพาไปตรวจ สุดท้ายแม่จึงตัดสินใจพาไปตรวจ แล้วพบว่าเด็กไม่ได้เป็นออทิสติก เป็นเพียงแค่มีภาวะเท่านั้น กรณีนี้ควรนำ ข้อมูลนี้ไปบอกผู้สอนของเด็กคนนี้หรือไม่ เนื่องจากผลตรวจออกมาว่าไม่ได้เป็น

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า แนะนำให้แม่ไปบอกผู้สอนเพื่อขอความช่วยเหลือ เพราะเด็กจะเชื่อผู้สอนมากกว่าผู้อื่น ผู้สอนก็จะบอกให้เพื่อน ๆ เข้าใจและยอมรับเขา และแนะนำให้ผู้ปกครองพาไปตรวจภาวะซ้ำอีก เพื่อให้แน่ชัดว่าเป็นโรครจริง ๆ หรือไม่

อาจารย์เมธี ถามว่า มีนักศึกษาที่เป็นออทิสติก มีความสามารถพิเศษ ซึ่งย้ายจากสาขาอื่นมา ทำให้ผู้สอนต้องปรับหลายอย่าง ปัญหาคือ เพื่อนในห้องไม่ยอมทำงานด้วย และตัวเขาก็ไม่ยอมทำงานร่วมกับใคร กรณีนี้ควรทำอย่างไร

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า อาจารย์จะต้องนัดคุยกับนักศึกษาทุกคนให้เข้าใจ ต้องชี้แจงเกี่ยวกับลักษณะพิเศษของนักศึกษาในชั้นเรียน โดยคุยกับนักศึกษาเป็นระยะ ๆ (เน้นทำเป็นระยะสั้น ๆ) และควรทำในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ หลังจากนั้นอาจให้ทดลองให้ทำงานเดี่ยวแทนงานกลุ่ม

อาจารย์เมธี ถามว่า ในกรณีที่นักศึกษาพิเศษอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีการวัดประเมินผลอย่างไร เนื่องจากการวัดผลปรากฏใน มคอ.3 อย่างชัดเจน

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการวัดผลเพื่อสะดวกต่อนักศึกษาพิเศษ และแจ้งเรื่องความจำเป็นเรื่องการวัดผลแก่นักศึกษาในชั้นเรียนได้ทราบ

อาจารย์เมธี ถามว่า เคยเจอนักศึกษาพิเศษที่มีประวัติว่าสมัยอยู่ที่โรงเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวโวยวาย ทำลายข้าวของ เมื่อมาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยก็พบว่ามาเรียนทุกวัน เข้าเรียนทุกวิชา แต่พฤติกรรมในชั้นเรียนคือ เล่นโทรศัพท์ตลอดเวลา ไม่เคยส่งงาน อาจารย์ผู้สอนต้องใช้เทคนิคหรือวิธีใดแก้ปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมรุนแรงเหมือนสมัยครั้งมัธยม

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ผู้สอนต้องแจ้งเงื่อนไขอย่างชัดเจน เช่น ถ้าเล่นโทรศัพท์ ให้ไปอยู่นอกห้อง หรือวางโทรศัพท์ในตะกร้าก่อนเข้าเรียน ต้องทำเงื่อนไขนี้ให้เสมอภาคเท่าเทียมกันทุกคนทั้งชั้นเรียน และต้องรักษากฎ ในกรณีที่มีพฤติกรรมรุนแรง ผู้สอนจะต้องแจ้งผู้ปกครองให้รับทราบ เพื่อช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด บางครั้งอาจต้องให้ผู้ปกครองเด็กติดตามเด็กไปด้วยทุกที่

อาจารย์เมธี ถามว่า ในกรณีที่นักศึกษาได้รับการรักษาโดยแพทย์ มีภาวะซึมเศร้า อาจารย์พยายามจัดตารางสอนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา แต่ก็ยังมีปัญหาการทำงานในกลุ่มเพื่อน ทะเลาะกัน ถึงแม้เวลาจะผ่านไปหลายเดือน นักศึกษาก็ไม่ลืมเรื่องที่ทะเลาะกับเพื่อน ควรแก้ปัญหาอย่างไร

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ผู้สอนต้องบอกเพื่อนนักศึกษา เวลาอาจารย์สั่งงาน ให้เขาตามเพื่อน และให้ผู้สอนรับฟังปัญหาจากสิ่งที่เขาบรรยายเป็นกรณี ๆ ไป

ผศ.เกศินี ถามว่า มีนักศึกษา 2 คนที่เป็นโรคซึมเศร้า และอยู่ระหว่างการรักษา จะทำอย่างไรไม่ให้ นักศึกษาคอนอื่นรู้สึกลัวว่าอาจารย์ต้องดูแลเขาเป็นพิเศษ เช่น ลาป่วย

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ผู้สอนต้องให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎเหมือนนักศึกษาทั่วไป เช่น ไปหาหมอต้องมีใบลาแบบหลักฐานใบรับรองแพทย์

อาจารย์.ดร.พิศมัย ถามว่า มีนักศึกษาพิเศษมาเรียนช่วงต้นเทอม พอปลายเทอมไม่มาเรียนเลย ผู้สอนจึงสอบถามไปยังแม่ ได้รับคำตอบว่าเวลาอยู่บ้านก็เป็นเด็กปกติ แต่มาเรียนกลับเป็นคนมีปัญหา

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงพฤติกรรมที่เด็กเป็นระหว่างอยู่ในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยเหลือ ทั้งนี้ พ่อแม่จะต้องยอมรับว่าลูกเป็นลักษณะดังกล่าว แต่ถ้าพ่อแม่เพิกเฉยก็ถือว่าผู้สอนหมดหน้าที่แล้ว

ผศ.ดร.นงนภัส ถามว่า จะมีวิธีตรวจสอบว่าเด็กมีปัญหาภาวะทางจิตได้อย่างไร

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า จะต้องมึระบบการคัดกรองตั้งแต่การรับสมัครเรียน แล้วแจ้งให้แต่ละฝ่ายเฝ้าระวังช่วยดูแล เพื่อเตรียมความพร้อมในการตั้งรับ แล้วทำประวัติเก็บใส่แฟ้มไว้เป็นข้อมูล มหาวิทยาลัยต้องมีระบบการบริหารจัดการที่ดี

อาจารย์สุภา กล่าวว่า อยากทราบเทคนิควิธีการแก้ไขปัญหาคืออื่น ๆ เพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยและในระดับของผู้สอน

รศ.ดร.รัชนิกร ตอบว่า บางครั้งวิธีการแก้ปัญหาก็ไม่ได้มีคำตอบตายตัว ต้องแล้วแต่เป็นกรณี ๆ ไป ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น

(สำหรับมหาวิทยาลัย)

- มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการที่ดี เพราะจะช่วยนักศึกษาและอาจารย์ได้มาก
- หน่วยงานสนับสนุนต้องมีความรู้ความเข้าใจเฉพาะทาง ต้องใช้การสังเกตค่อนข้างมาก เพราะบางครั้งตัวนักศึกษาเองก็ไม่ว่าตัวเองผิดปกติ
- มหาวิทยาลัยต้องช่วยผู้สอน ต้องมีระบบ ต้องมีทีมที่ดี มีตัวช่วยที่ดี อย่าผลักภาระให้ผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องประสานกับผู้ปกครองด้วย หากบริหารจัดการไม่ดีจะพบปัญหาได้ เพราะมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนเด็กที่เป็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นระบบต้องดี การจัดการต้องเร็ว และต้องมีผู้รับผิดชอบ มีผู้ขับเคลื่อน
- มหาวิทยาลัยควรมีแผนรองรับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น มีระบบคัดกรอง ระบบเฝ้าระวัง ระบบตรวจสอบติดตาม อาจจัดทำเป็นฐานข้อมูล มีแฟ้มประวัติ มีการเรียกพูดคุยบ่อย ๆ
- สร้างเครือข่าย (คณะแพทย์/โรงพยาบาล) เพื่อเป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาที่เป็นประจำ

(สำหรับอาจารย์ผู้สอน)

- ผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่านักศึกษาทุกคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นการวัดผลต้องเหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน

- การช่วยเหลือของผู้สอน สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจข้อจำกัดของเด็ก เช่น ให้ความเพิ่มมากขึ้น หากเขียนไม่ได้ต้องเรียกให้มาอธิบาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ต้องทำเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน อย่าลืมนำบทบาทของผู้สอนคือต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล
- ผู้สอนต้องรู้จักเทคนิคการจัดการเวลาที่ดี เช่น ในเวลาสอนควรให้มีการพักเบรก มีการปรับตารางเวลาตารางเรียนให้กับนักศึกษาบางกลุ่ม เพราะบางกลุ่มจะไม่สามารถตื่นเช้าได้ เพราะกินยาแล้วง่วงซึม มีการจัดแผนการเรียนที่เหมาะสม ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 9-12 หน่วยกิต/เทอม ไม่สามารถเรียนได้ตามแผนการเรียนปกติ
- ในห้องเรียนควรจัดตำแหน่งที่นั่งให้เหมาะสม เช่น ให้นั่งหน้าใกล้ผู้สอน เพื่อจะได้เห็นพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด เพราะผู้ที่ขับเคลื่อนที่สำคัญคือผู้สอนและนักศึกษา
- อาจารย์ต้องปรับทัศนคติ ต้องมีวิสัยทัศน์ มีทัศนคติเชิงบวก อย่าตั้งธงไว้ก่อน หากเจตคติของอาจารย์ไม่ดีจะมีผลกับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาพิเศษมาก (ผู้สอนคือตัวแปรที่สำคัญ เป็นผู้มีpowerในชั้นมาก)
- ผู้สอนต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ ห้ามแรง ห้ามใช้อารมณ์ ต้องควบคุมชั้นเรียนให้ได้
- พยายามพูดช้าลง ต้องรู้จักย้า
- หากนักศึกษาทำผิดต้องย้ำถึงเงื่อนไข ต้องเรียกคุย เช่น ทำผิดได้กี่ครั้ง มาถึงต้องนั่งหน้า เอามือถือไว้ในตะกร้า ถ้าหลับต้องออกนอกห้อง ข้อตกลงเหล่านี้ต้องชัดเจน แต่การเรียกคุยนั้นต้องสั้น ชัดเจน อย่าเรียกมาคุยด้วยการบ่นไปยาว ๆ
- ผู้สอนต้องเปลี่ยนตัวเองให้ทันกับบริบทของเด็กพิเศษ เพราะอาจต้องดูเป็นกรณี ๆ ไป

สรุปประเด็นสาระสำคัญจากการจัดการความรู้ ครั้งที่ 3

1) บทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการบริหารจัดการเรื่องนักศึกษาพิเศษ

มหาวิทยาลัยจะต้องจัดการเรียนร่วม โดยจัดระบบสนับสนุน-มีนโยบาย-มีพันธกิจ-มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีศูนย์ DSS เพื่อช่วยเหลือดูแลนักศึกษาพิเศษ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. มีการประกาศระเบียบของมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นกรอบในการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน
2. มีการอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล
3. มีการช่วยเหลือโดยแยกระดับความพิการ
  - นักศึกษาที่มีพิการระดับเล็กน้อยอยู่ในทุกมหาวิทยาลัย และอาจไม่ต้องรับการช่วยเหลือใด ๆ
  - นักศึกษาบางคนไม่ทราบว่าตนเองมีความบกพร่อง
  - นักศึกษาพิการแต่ละคน ต้องการความช่วยเหลือต่างกัน เรียนรู้ด้วยวิธีที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อจำกัด
4. มีสิ่งอำนวยความสะดวก
5. มีสื่อการเรียนการสอน
6. มีเทคโนโลยีสื่ออำนวยความสะดวก
7. มีบริการและช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เช่น เปิดรับอาสาสมัคร หรือการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาพูดคุยปรึกษากันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
8. การจัดทำหลักสูตร-การจัดการเรียนการสอน- การวัดและประเมินผล หากเด็กไม่มีความพร้อมอาจทำเป็นลักษณะ Pre college เพื่อปรับฐานวิชา

9. มีการปรับหลักสูตร – กระบวนวิชา ที่เอื้อต่อนักศึกษาพิการ/พิเศษ
10. การจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการ/พิเศษ ระดับชั้นเรียน โดยมีการจัดระบบ การช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนนักศึกษาพิการ/พิเศษ ของแต่ละมหาวิทยาลัย
11. มีการสนับสนุนและช่วยเหลือคณะต่าง ๆ
12. มีการสนับสนุนและช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอน

เทคนิคและข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัย

- มหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการที่ดี
- หน่วยงานสนับสนุนต้องมีความรู้ความเข้าใจเฉพาะทาง ต้องใช้การสังเกตค่อนข้างมาก เพราะบางครั้งตัวนักศึกษาเองก็ไม่ว่าตัวเองผิดปกติ
- มหาวิทยาลัยต้องช่วยผู้สอน ต้องมีระบบ ต้องมีทีมที่ดี มีตัวช่วยที่ดี อย่าผลักภาระให้ผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ในขณะที่เดียวกันก็ต้องประสานกับผู้ปกครองด้วย
- มหาวิทยาลัยควรมีแผนรองรับทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- สร้างเครือข่าย (คณะแพทยศาสตร์/โรงพยาบาล) เพื่อเป็นเครือข่ายให้คำปรึกษาที่เป็นประจำ

2) บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน

1. อำนวยความสะดวกการเรียนการสอนอย่างสมเหตุสมผล
 การจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่สร้างโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันของบุคคลพิการ สถานศึกษาจะทำหน้าที่ลดหรือกำจัดข้อเสียเปรียบหรืออุปสรรคใด ๆ ที่เกิดจากความบกพร่องหรือพิการและการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลสามารถเรียนรู้และรับบริการทางการศึกษาได้ตามศักยภาพและความสามารถของตนเอง
2. มีแนวทางการช่วยเหลือทั่วไป
3. มีการจัดการเวลาที่ดี
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
5. มีการจัดตารางเวลาหรือกำหนดการที่เหมาะสม
6. มีการสอนที่เหมาะสม
7. มีการจัดวิธีการการปฏิบัติงาน
8. มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน

เทคนิคและข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

- ผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่านักศึกษาทุกคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นการวัดผลต้องเหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน
- การช่วยเหลือของผู้สอน สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจข้อจำกัดของเด็ก
- ผู้สอนต้องรู้จักเทคนิคการจัดการเวลาที่ดี
- ในห้องเรียนควรจัดตำแหน่งที่นั่งที่เหมาะสม

- อาจารย์ต้องปรับทัศนคติ ต้องมีวิสัยทัศน์ มีทัศนคติเชิงบวก
- ผู้สอนต้องพยายามควบคุมอารมณ์และต้องควบคุมชั้นเรียนให้ได้
- พยายามพูดช้าลง ต้องรู้จักย่อ
- หากนักศึกษาทำผิดต้องย้ำถึงเงื่อนไข ต้องเรียกคุย แต่การเรียกคุยนั้นต้องสั้น และชัดเจน
- ผู้สอนต้องเปลี่ยนตัวเองให้ทันกับบริบทของเด็กพิเศษ เพราะอาจต้องดูแลเป็นกรณี ๆ ไป

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้
บันทึกการประชุมการจัดการความรู้ กลุ่มย่อยครั้งที่ 4

วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563 เวลา 09.30-12.00 น.

ณ ห้องประชุม อาคารเบญจบรรณ

ผู้นำกลุ่ม : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้อำนวยการ : อาจารย์สุภา พูนผล
 ผู้จัดบันทึก : อาจารย์อัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง

ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ :

1. อาจารย์อัจฉราภรณ์ จันทร์สว่าง
2. อาจารย์ ดร.ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชตพล ชัยเกียรติธรรม
4. อาจารย์สุภา พูนผล
5. อาจารย์สุรางคณา ชวนพงษ์พานิช
6. อาจารย์อนุลักษณ์ ปิงยศ
7. อาจารย์ชีวิน สุขสมณะ
8. อาจารย์ ดร.พิพัฒน์พงศ์ มาศิริ
9. อาจารย์ ดร.นฤมล พงษ์ประเสริฐ
10. อาจารย์รัตตินาถ เพชรมณี
11. อาจารย์เมธี พุทรวงศ์

ประเด็น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียน

เล่าเรื่อง

สืบเนื่องจากผลการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสามครั้งที่ผ่านมา ทำให้คณะกรรมการจัดการประชุม พุดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน เพื่อถกถ่วง ตรวจสอบ และสรุปสาระสำคัญขององค์ความรู้ในหัวข้อ “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” ด้วยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้ องค์ความรู้ดังกล่าวตกผลึก จนสามารถนำไปเผยแพร่หรือนำไปสู่การเป็นแนวปฏิบัติที่ดีของมหาวิทยาลัย/คณะ และเพื่อให้คณาจารย์ได้นำไปปฏิบัติและประยุกต์ใช้ในทิศทางที่สอดคล้องกัน

อาจารย์สุภา กล่าวว่า จากการฟังบรรยายของ รศ.ดร.รัชนีกร และจากการแลกเปลี่ยนความรู้ในแต่ละครั้งที่ผ่านมา อาจารย์มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างไร เช่น เห็นว่าควรต้องมีแบบสำรวจหรือแบบประเมินให้นักศึกษาทำก่อนเข้าเรียน ตามอย่างที่รศ.ดร.รัชนีกรแนะนำหรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ส่วนตัวเห็นว่าคณะควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อใช้ในปีการศึกษาต่อไป โดยอาจจะขอความร่วมมือจากคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา หรือจากสาขาวิชาจิตวิทยาจัดทำแบบสำรวจ หรือแบบประเมินเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่านักศึกษาคิดอยู่ในกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือไม่ อย่างไร

อ.ดร.นฤมล กล่าวว่า ที่ผ่านมาสมาชิกจิตวิทยาก็ทำอยู่แล้ว โดยเฉพาะกรณีที่เราเห็นว่าลักษณะผิดปกติของกรณีหนึ่งซึ่งคิดว่าเป็นแนวทางที่ดีสามารถนำมาปรับใช้ได้ เพราะตอนนี้นักศึกษาคนนี้ก็กำลังจะสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาคนนี้เคยเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยอื่นมาก่อน แต่ไม่ประสบความสำเร็จ แล้วมาเรียนที่มหาวิทยาลัยพายัพสาขาวิชาอื่น เราพบว่านักศึกษาเรียนมาหลายสาขามาก กว่าจะมาเลือกเรียนที่จิตวิทยา และสามารถสำเร็จการศึกษาได้ กรณีนี้เริ่มจากการคุยกับผู้ปกครอง เพื่อให้เขาเปิดเผยเรื่องราวทุกอย่าง แต่คุยแล้วปัญหาที่เกิดขึ้น แม่เป็นพยาบาล แม่อายุที่จะบอกว่าลูกเป็น ใช้เวลานานกว่าจะพาไปพบจิตแพทย์ สุดท้ายเด็กไม่ไหว แต่ในที่สุดก็ได้รับยา เด็กคนนี้เป็นเด็กที่ค่อนข้างกังวลเรื่องเกรด คาดหวังสูง ชอบความสมบูรณ์แบบ อาจารย์ก็จะพูดเรื่องเกรดในห้องว่าได้รับดับ C ก็โอเคแล้ว แต่ว่า นักศึกษา ได้ B ซึ่งในห้องไม่ค่อยมีใครได้ A แต่บางวิชาก็ได้ A แต่ก็จะบอกเขาว่า เกรดที่ได้ C ก็เก่งแล้ว จะบอกว่าชีวิตไม่ได้สมบูรณ์แบบ นักศึกษาคนดังกล่าวเคยมีพฤติกรรมไปลู่พม่นักศึกษาหญิงสาขาวิชาการเงิน เขาจะแสดงพฤติกรรมให้เห็นชัดเจนว่าชอบหรือไม่ชอบ จริง ๆ แล้ว นักศึกษาคนนี้ไม่ได้เป็นคนลามกอนาจาร แต่พฤติกรรมที่เขาทำคือพฤติกรรมที่เขาเคยชิน ส่วนเด็กผู้หญิงที่ถูกลู่พม่นี่เคยเรียนกับอาจารย์นฤมลมาก่อน อาจารย์จึงใช้วิธีคุยประนีประนอมเพื่อให้เพื่อนเข้าใจ แต่เขากลับรู้สึกน้อยใจและไม่พอใจอาจารย์ที่ไม่ปกป้องเขา ซึ่งจริง ๆ อาจารย์กำลังปกป้องเขาอยู่ เพราะไม่ต้องการให้เกิดเรื่องทะเลาะกันกับกลุ่มนักศึกษาอื่น ตั้งแต่วันนั้นมา เขาก็รู้สึกไม่ชอบอาจารย์นฤมล เขาก็ไปหา อาจารย์ชลิตาแทน ในประเด็นนี้เราต้องสังเกตว่าเขาไว้วางใจใคร เพื่อที่เราจะได้สอบถามข้อมูลจากคนที่เขาไว้วางใจ เพราะเขาจะไปพูดคุยกับคนที่เขาไว้วางใจอยู่เสมอ ๆ พอนักศึกษาไปฝึกงาน แล้วก็ไม่ได้ไปกินข้าวที่อื่น จะกลับมากินที่มหาวิทยาลัยพายัพเพื่อให้ได้อยู่ใกล้กับที่ทำงานของอาจารย์ พอบายโมง ก็กลับไปฝึกงานที่เทศบาลเหมือนเดิม มีวันหนึ่งเขาจะไปเอาผิดกับปลัดเทศบาลด้วย เพราะนัดเขาประชุมที่เทศบาลเวลา 08.30 น. แต่ปลัดมา 08.45 น. เขาก็รอว่าทำไมยังไม่มา เด็กคนนี้ก็เลยไปตามในฐานะอาจารย์เราต้องบอกกับคนอื่นว่า นักศึกษาคนนี้เป็นเด็กพิเศษอย่างไร มีเช่นนั้นคนอื่นจะมองว่าเขาเป็นเด็กก้าวร้าว อาจารย์จึงต้องอธิบายว่า เขาเป็นเด็กพิเศษ มีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง จนเจ้าหน้าที่เข้าใจ

ดังนั้น มหาวิทยาลัย ควรมีหน่วยงานหนึ่งที่สนับสนุนเด็กกลุ่มนี้ และอาจารย์ควรจะมีแวดและจริงจังกับเด็กพิเศษด้วย ไม่ควรใจดีมากเกินไป เพราะไม่อย่างนั้นเขาจะไม่เชื่อฟัง ต้องใช้กฎ เช่น เขาต้องเขียนบันทึกประจำวัน อาจารย์ก็ต้องบอกเหตุผลเขาไปว่าทำไมต้องเขียน เพราะเขาจะคิดว่าเป็นการรายงานความผิดของเขา จริง ๆ ที่ให้เขียนเพราะคือคะแนน 10 เปอร์เซนต์ แต่ถ้าไม่เขียนก็จะไม่ได้ 10 เปอร์เซนต์ หลังจากนั้นเขาก็จะเขียนทันที วิธีคิดของเขาคือทุก ๆ อย่างเมื่อทำแล้วจะต้องได้อะไรตอบแทนกลับมา เช่น ได้คะแนน หรืออย่างเวลาที่เขาไปเที่ยว เขาจะมาถามว่าอาจารย์จะเอาของอะไรไหม จะซื้อมาฝาก พอเราปฏิเสธไป เขาก็จะไม่

เข้ามา แล้วพอไปแก้มบอกว่า ไหนล่ะของฝาก เขาก็บอกโมโหว่า ไหนว่าไม่เอาไง นักศึกษาพิเศษเหล่านี้จะเป็นคนที่พูดเล่นไม่ได้ ดังนั้นอาจารย์ต้องระมัดระวังคำพูดที่พูดกับเขาอยู่เสมอ

อาจารย์สุภา ถามว่า ในกรณีนี้ต้องมีพี่เลี้ยงประกบไหม

อ.ดร.นฤมล ตอบว่า ไม่มี แต่อาจารย์ในสาขาก็จะมาเล่าสู่กันฟังเรื่องของเด็กคนนี้ วันปฐมนิเทศ ผู้ปกครองไม่บอกว่า ลูกเป็นเด็กพิเศษ คณาจารย์ต้องคอยสังเกตเอง เพราะว่า ผู้ปกครองไม่ยอมรับลูกว่าเป็น

อาจารย์เมธี เสนอว่า ในวันปฐมนิเทศ ควรมีการลั่นกรองโดยการใช้แบบประเมิน แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ เพื่อเอามาคัดกรองก่อนไหม เพราะบางที่เราอยู่อีกที่ก็ปี 3 แล้ว เพื่อว่าเราจะได้แก้ปัญหาได้ก่อน

อ.ดร.นฤมล ตอบว่า แบบสอบถามบางที่ก็ไม่ชัดเจนไม่น่าเชื่อถือ เพราะบางที่ต้องทำทุกสามเดือน บางที่ก็ไม่เป็น บางที่ก็เป็นอีก ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในแต่ละช่วง บางที่เกิดช่วงวิกฤต เช่น ช่วงไวรัส ปัจจุบันนี้ใช้ยาในการรักษา เช่น นอนดึก ก็กินยา จริง ๆ ควรหาสาเหตุว่านอนดึกเกิดจากอะไร

อ.ดร.พิพัฒน์พงศ์ เล่าว่า จากประสบการณ์ส่วนตัวเคยสอนดนตรีที่โรงเรียนดาราวิทยาลัย มีโครงการสำหรับเด็กพิเศษ แต่เขาจะไม่สร้างวาทกรรมว่าเด็กพวกนี้เป็นปัญหาสังคม แต่จะบอกว่าอยู่ในสังคมได้อย่างไร ไม่ให้ถูกทอดทิ้ง ทำให้ผู้ปกครองพาเด็กพิเศษมาเรียนที่โรงเรียนนี้เยอะมาก วิธีการที่ดีคือ มหาวิทยาลัยต้องเริ่มต้นก่อน ทำอย่างไรจึงจะให้ ผู้ปกครองกล้าพูดว่า ลูกตนเองเป็นเด็กพิเศษ และมหาวิทยาลัยต้องพิจารณาให้รอบคอบว่า เป็นเด็กพิเศษหรือไม่ เพราะเด็กบางคนไม่รู้ว่าคนนี้เป็นเด็กพิเศษหรือไม่ และไม่ควรรบอกรายละเอียดว่า เป็นเด็กพิเศษ ความรู้เรื่องนี้ต้องได้รับการเปิดเผยว่า ใครเป็นเด็กพิเศษ มหาวิทยาลัยต้องทำอย่างไรให้ผู้ปกครองและเด็กยอมรับว่าเป็นเด็กพิเศษ

อาจารย์สุภา กล่าวว่า เราอยากคาดหวังให้มีหน่วยงานรับผิดชอบทำงานนี้ แต่อาจจะยากสักหน่อย แต่อย่างน้อยคณะฯก็อยากจะทำให้มีการดำเนินการต่อ

อ.ดร.พิพัฒน์พงศ์ กล่าวว่า ถ้าเราทำตรงนี้ได้ชัดเจน อาจจะทำให้จำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นก็ได้ เช่น เด็กด้อยโอกาส ยากจน ก็ถือว่าเป็นเด็กพิเศษ ด้วยก็ได้

อาจารย์สุภา เสนอว่า ควรมีกระบวนการตั้งแต่ในการรับนักศึกษา

อาจารย์เมธี เสริมว่า ควรทำเป็นขั้นตอน เช่น การคัดกรอง ไม่อยากให้อาจารย์แต่ละท่านสังเกตแล้วเสนอชื่อ เพราะอาจารย์ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ ถ้าบอกว่าเด็กใช่หรือไม่ใช่ เป็นการตีตราเด็กไปเรียบร้อยแล้ว ควรมีการคัดกรองเบื้องต้นก่อน แล้วก็ค่อยดูอีกที

อ.ดร.พิพัฒน์พงศ์ เสนอว่า ในใบสมัคร อาจจะมีช่องให้เจ้าหน้าที่กรอกว่าเป็นนักศึกษาพิเศษ หรือไม่

อ.ดร.นฤมล สนับสนุนว่า ควรมีช่องในใบสมัคร โดยให้ผู้ปกครองให้ข้อมูลว่า เป็นเด็กพิเศษด้วยหรือไม่

อาจารย์สุภา กล่าวว่า เราควรเสนอให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่คัดกรอง อาจจะใช้แบบสอบถามเบื้องต้นว่าเป็นอย่างไร ในวันปฐมนิเทศควรให้ผู้ปกครอง ให้รายละเอียดแก่เรา โดยเราจะไม่ถามตรง ๆ เพราะเป็นเรื่อง

ละเอียดอ่อน อาจจะเป็นคำถามปลายเปิดว่าต้องการให้มหาวิทยาลัย/คณะ/สาขาวิชาดูแลลูกเป็นพิเศษเรื่องอะไรบ้าง ให้เขาเขียนออกมา ในประเด็นนี้ก็อาจจะได้ข้อมูลพอสมควร รวมทั้งบางที่อาจมีใบรับรองแพทย์ด้วย คณะอาจจะต้องทำเป็นเอกสารสำหรับทุกสาขา หลังจากเราได้ข้อมูลแล้ว ควรจะทำอย่างไรต่อ มหาวิทยาลัยควรจะออกจดหมายแจ้งไปยังคณบดี หรือว่าคณะควรเป็นคนออกจดหมาย ในกรณีนี้อาจจะต้องมาพิจารณาถึงความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

อาจารย์อัจฉราภรณ์ กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่ดูแลเด็กก็ควรเป็นผู้แจ้งไปยังอาจารย์ผู้สอนด้วยว่ามีเด็กคนไหนเป็นเด็กพิเศษบ้าง และเด็กคนดังกล่าวมีข้อจำกัดในเรื่องไหน อย่างไร เช่น แจ้งข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้สอนทำความเข้าใจลักษณะของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ผู้สอนจะได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนและการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับลักษณะของนักศึกษาดังกล่าว

อาจารย์เมธี เสริมว่า ควรทำเป็นจดหมายลายลักษณ์อักษร เพื่อความชัดเจน เพราะบางหน่วยงานก็ต้องการเอกสารหลักฐานให้ทราบว่าเป็นเด็กพิเศษจริง

อ.ดร.พิพัฒน์พงศ์ กล่าวว่า ในขณะที่เดียวกันเราก็ควรคำนึงด้วยว่าจะทำอย่างไรให้นักศึกษาในคณะของเรามีความรู้ในเรื่องนี้ด้วย เพราะว่าเขาต้องอยู่ด้วยกัน สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักคือจะทำอย่างไรให้เขาอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ดังนั้นมหาวิทยาลัย คณะ หรือสาขาวิชาควรเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำความเข้าใจกับนักศึกษาในเรื่องพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกของนักศึกษาพิเศษ

อาจารย์สุภา ถามว่า นอกจากระบบหรือแนวปฏิบัติเหล่านี้ มีเทคนิคเพิ่มเติมอะไรอีกบ้าง

อ.ดร.นฤมล กล่าวว่า ขอเสริมเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนคือ เมื่อเกิดปัญหาในชั้นเรียนต้องรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะที่ถูกต้อง ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ ใจต้องเย็น เป็นผู้ฟังที่ดี และไม่ควรถือสาหาความจากการกระทำของเขา หากเขาทำผิดต้องย้ำถึงกฎที่ตกลงกันไว้ ซึ่งแนวปฏิบัตินี้ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงก็ต้องแจ้งให้ทราบเป็นกรณี ๆ ไป เนื่องจากนักศึกษาพิเศษจะยึดถือตามระเบียบและกฎเกณฑ์ค่อนข้างเคร่งครัด เมื่อมีปัญหาในชั้นผู้สอนอย่าไปอารมณ์เสีย หรือถือเป็นเรื่องจริงจังควรมีพื้นฐานความเข้าใจเด็กพิเศษกลุ่มนี้ หากเรารู้ว่าเขาเป็นแบบนี้ ก็ไม่ต้องสนใจเขา ให้ทำตามปกติ เมื่อเวลาสอนก็พยายามจัดให้นักศึกษากลุ่มนี้นั่งข้างหน้า เพื่อเวลาเกิดปัญหาจะได้แก้ไขได้ทันที่ แต่ก็ไม่ใช่จะไปโพกใส่ที่เด็กจนมากเกินไป ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาก็ขอให้ช่วยดูแลเรื่องการจัดเวลาให้เหมาะสมทั้ง เวลาเรียนและแผนการศึกษาที่เอื้อกับศักยภาพของเด็ก ถ้าผู้สอนรู้วิธีการจัดการและอาจารย์ที่ปรึกษาเข้าใจ เอาใจใส่ก็น่าจะลดปัญหาไปได้มาก

อาจารย์สุภา กล่าวขอบคุณคณะกรรมการและอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดปีการศึกษานี้ พร้อมทั้งชี้แจงว่าองค์ความรู้เรื่องนี้จะนำไปเผยแพร่ในระดับคณะต่อไป รวมทั้งจะนำไปเสนอให้แก่ผู้บริหารของคณะฯ ให้รับทราบ เพื่อที่จะได้นำองค์ความรู้ไปเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

สรุปประเด็นสาระสำคัญจากการจัดการความรู้ ครั้งที่ 4

การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มหาวิทยาลัย ต้องมีระบบการคัดกรอง ตรวจสอบ โดยควรจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแล สนับสนุนกลุ่มเด็กพิเศษ เพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงานกับผู้ปกครอง และผู้สอนในรายวิชาที่นักศึกษา เรียนตลอดทั้งหลักสูตร ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนั้นต้องดำเนินการเริ่มตั้งแต่วัน ปฐมนิเทศ โดยต้องมีวิธีการที่เหมาะสม เช่น ให้ผู้ปกครองให้รายละเอียดแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ว่าอยากให้ดูแล ลูกเป็นพิเศษในเรื่องอะไรบ้าง (ให้ผู้ปกครองเขียนรายละเอียดแล้วนำคำตอบนั้นมาวิเคราะห์ เพราะในครั้งแรก ผู้ปกครองก็อาจจะไม่เปิดเผยข้อมูลตรง ๆ ให้ทราบ) ทั้งนี้หากมีใบรับรองแพทย์ก็จะทำให้ดำเนินงานได้ชัดเจน ขึ้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยก็ควรจะต้องทำเอกสารแจ้งแก่ทุกสาขาได้รับทราบ เพื่อเตรียมวางแผนในการ บริหารจัดการห้องเรียน ในกรณีที่มีมหาวิทยาลัยยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จะขอเสนอให้คณะดำเนินงานแทน เพื่อนำมาใช้ในปีการศึกษา 2563 เช่น ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการระบบอาจารย์ที่ปรึกษา หรือจาก สาขาวิชาจิตวิทยาจัดทำแบบสำรวจ หรือแบบประเมินเพื่อนำมาวิเคราะห์ว่านักศึกษาจัดอยู่ในกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษหรือไม่

อาจารย์ผู้สอน ต้องรู้จักการแก้ไขปัญหาเฉพาะที่ถูกต้อง ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ ใจต้องเย็น เป็นผู้ฟังที่ดี ต้องระมัดระวังคำพูด(อย่าพูดเล่น) และไม่ควรถืออาการกระทำของเขา ในขณะเดียวกันก็ต้อง ยึดถือกฎระเบียบในชั้นเรียนด้วย โดยเฉพาะกฎระเบียบต่าง ๆ ควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน เมื่อเวลา สอนก็พยายามจัดให้นักศึกษากลุ่มนี้นั่งข้างหน้า เพื่อเวลาเกิดปัญหาจะได้แก้ไขได้ทันที่

อาจารย์ที่ปรึกษา ควรดูแลเรื่องการจัดเวลาให้เหมาะสมทั้งเวลาเรียนและแผนการศึกษาที่เอื้อกับ ศักยภาพของเด็ก และอาจารย์ที่ปรึกษาก็ควรเอาใจใส่ดูแล เป็นผู้ประสานไปยังอาจารย์ผู้สอนเพื่อแจ้งให้ทราบว่า นักศึกษาในความดูแลของตนต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในเรื่องใดบ้าง และมีข้อจำกัดต่าง ๆ อย่างไร

ผู้ปกครอง ต้องให้ความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลต่าง ๆ (มหาวิทยาลัย/คณะ/สาขาต้องใช้โอกาสในวัน ปฐมนิเทศเพื่อเป็นกุญแจไปสู่การรับทราบปัญหา) ในบางกรณีที่มีอาการรุนแรง จะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองพา บุตรไปพบแพทย์

เพื่อนร่วมชั้น ในประเด็นนี้มหาวิทยาลัย คณะ หรือสาขาวิชาควรเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำความเข้าใจ กับนักศึกษาในเรื่องพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกของนักศึกษาพิเศษ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มนักศึกษาทั่วไป เกิดการยอมรับและสามารถอยู่ร่วมกับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษได้อย่างสงบสุข

ภาคผนวก

รูปภาพประกอบการดำเนินงานการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีการศึกษา 2562
คณะกรรมการและผู้เข้าประชุมร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เรื่อง “เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ”

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 1

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 2

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 3 “เชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้”

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 4

ตัวอย่างการนำองค์ความรู้ไปใช้ปฏิบัติ

การทำจดหมายแจ้งให้ผู้สอนทราบปัญหา และมีการติดตามผลเพื่อแก้ไขปัญหาให้ทันเวลาที่

บันทึกข้อความ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โทร 472

ที่ มพย 0212/223 วันที่ 11 พฤศจิกายน 2562

เรื่อง ขอความร่วมมือดูแลนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

เรียน อาจารย์ผู้สอนรายวิชา .....

เนื่องจากในปีการศึกษา 2562 คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้กำหนดหัวข้อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ “การจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษ” เพื่อต้องการรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ด้วยเห็นว่าในปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษอยู่จำนวนหนึ่ง และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในอนาคต ซึ่งนักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีทั้งประเภทที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษในด้านกายภาพ และมีทั้งประเภทที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษในด้านจิตใจ ด้วยข้อจำกัดของนักศึกษากลุ่มดังกล่าวทำให้ในบางครั้งพฤติกรรมที่แสดงออกได้ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น การมอบหมายชิ้นงาน การทำกิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อให้ท่านได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้น อันจะนำไปสู่การวางแผนและบริหารจัดการการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อจำกัดของนักศึกษากลุ่มดังกล่าว คณะกรรมการฯ จึงใคร่ขอแจ้งรายชื่อนักศึกษาที่คณะกรรมการฯ เห็นว่ามีลักษณะอยู่ในกลุ่มนักศึกษาที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งขณะนี้ได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาของท่านจำนวน ..... คน คือ ..... รหัสนักศึกษา .....สาขาวิชา.....

อนึ่ง หากท่านประสบปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาคนดังกล่าว และต้องการความร่วมมือในการประสานกับอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านสามารถแจ้งข้อมูลกลับมาได้ที่ประธานคณะกรรมการฯ (เบอร์ภายใน 472) เพื่อที่คณะกรรมการฯ จะได้หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อใคร่ขอความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

(อาจารย์สุภา พูนผล)

ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บันทึกข้อความ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร 472

ที่ มพย 0202/270

วันที่ 20 มกราคม 2563

เรื่อง ขอความร่วมมือให้ข้อมูลตอบกลับ เรื่องการดูแลนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

เรียน อาจารย์ผู้สอนรายวิชา .....

อ้างถึง หนังสือบันทึกข้อความ มพย 0212/223 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 เรื่อง ขอความร่วมมือดูแลนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ นั้น

ขณะนี้คณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนได้ดำเนินมาได้ระยะหนึ่งแล้ว จึงใคร่ขอความร่วมมือผู้สอนให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่มีความต้องการในการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อต้องการรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ รวมถึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาให้แก่นักศึกษาต่อไป (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) ทั้งนี้ใคร่ขอความร่วมมือให้ท่านกรอกรายละเอียดข้อมูลแล้วนำเสนอ อาจารย์สุภา พูนผล ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภายในวันศุกร์ที่ 31 มกราคม 2563

จึงเรียนมาเพื่อใคร่ขอความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

(อาจารย์สุภา พูนผล)

ประธานคณะกรรมการจัดการความรู้
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กรุณาส่งกลับ

อาจารย์สุภา พูนผล (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)

ใบตอบกลับ เรื่องการดูแลนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

ในชั้นเรียนของท่านมีนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ จำนวน .....คน คือ

1. นาย..... รหัสนักศึกษา.....

2. นางสาว..... รหัสนักศึกษา .....

จากการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาท่านพบว่า ข้อจำกัดของนักศึกษาคนดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ผู้สอน หรือไม่ อย่างไร

ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา หรือเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ผู้สอน โดยท่านสามารถดำเนินการเรียน

การสอนได้ตามปกติ

ส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษา หรือเพื่อนร่วมชั้นและอาจารย์ผู้สอน กล่าวคือ .....

.....
 โดยท่าน ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เพราะ.....
 .....

โดยท่าน สามารถแก้ปัญหา/บริหารจัดการห้องเรียนได้ด้วยวิธีการ.....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ขอกราบขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือ
 กับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เป็นอย่างดี

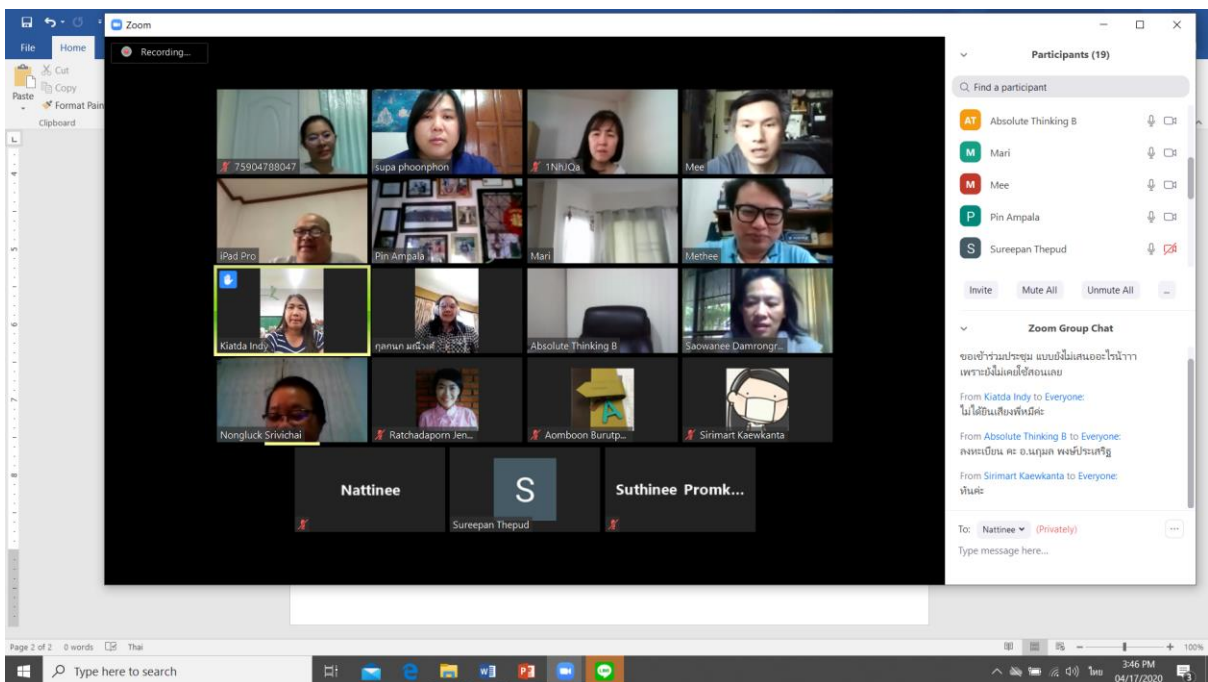
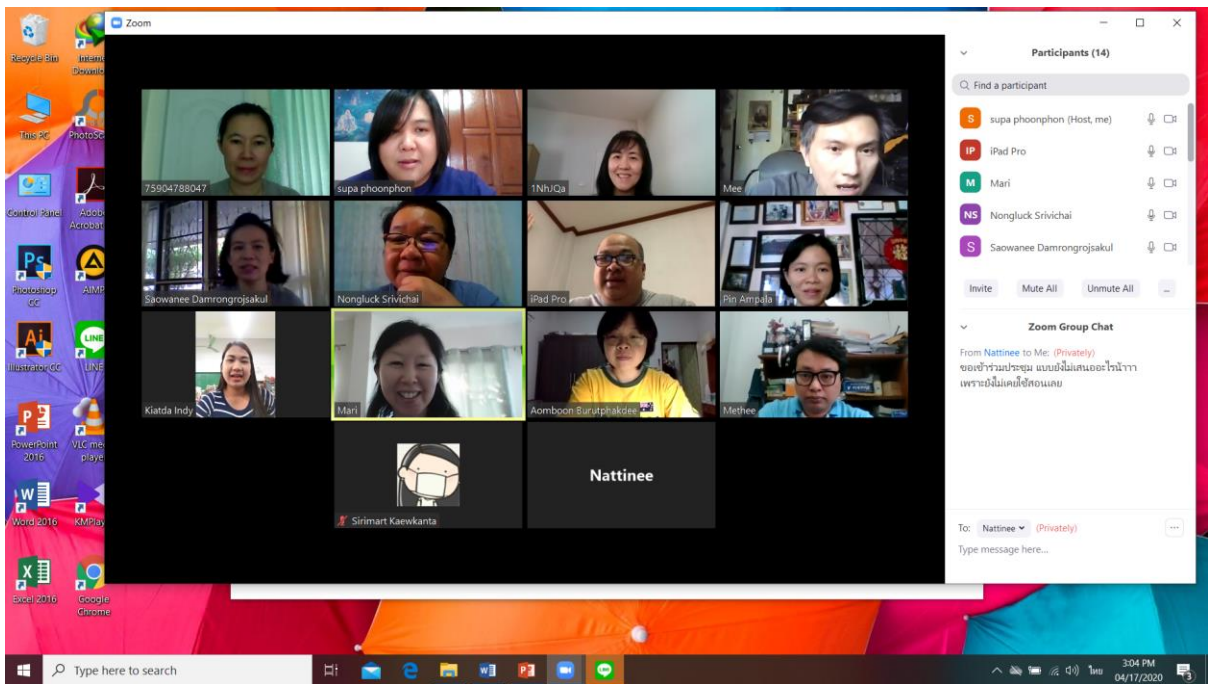
ตัวแทนคณะกรรมการจัดการความรู้ คณะมนุษยศาสตร์ฯได้รับเชิญให้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง“เทคนิคการจัดการห้องเรียนสำหรับนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” ให้แก่ฝ่ายวิชาการ เพื่อนำเอาไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัยพายัพต่อไป

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จัดประชุมเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้วยรูปแบบออนไลน์
เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติ ให้แก่คณาจารย์ในคณะฯ

You are viewing supa phoonphon's screen View Options

การจัดการองค์ความรู้

“เทคนิคการจัดการห้องเรียน สำหรับนักศึกษาที่ต้องการ การดูแลเป็นพิเศษ”

From Absolute Thinking B to Everyone
ลงคะแนน ให้ อ.เนงมา พงษ์ประเสริฐ

Type here to search

EN 3:12 PM 4/17/2020

You are viewing supa phoonphon's screen View Options

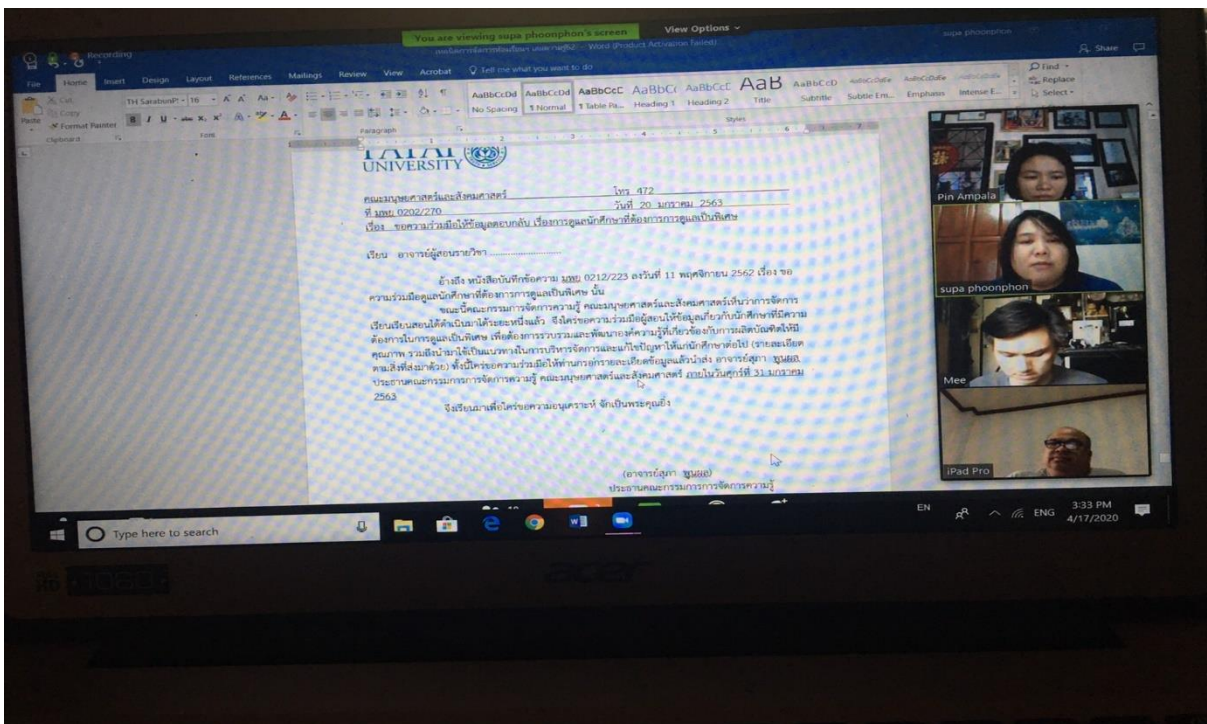
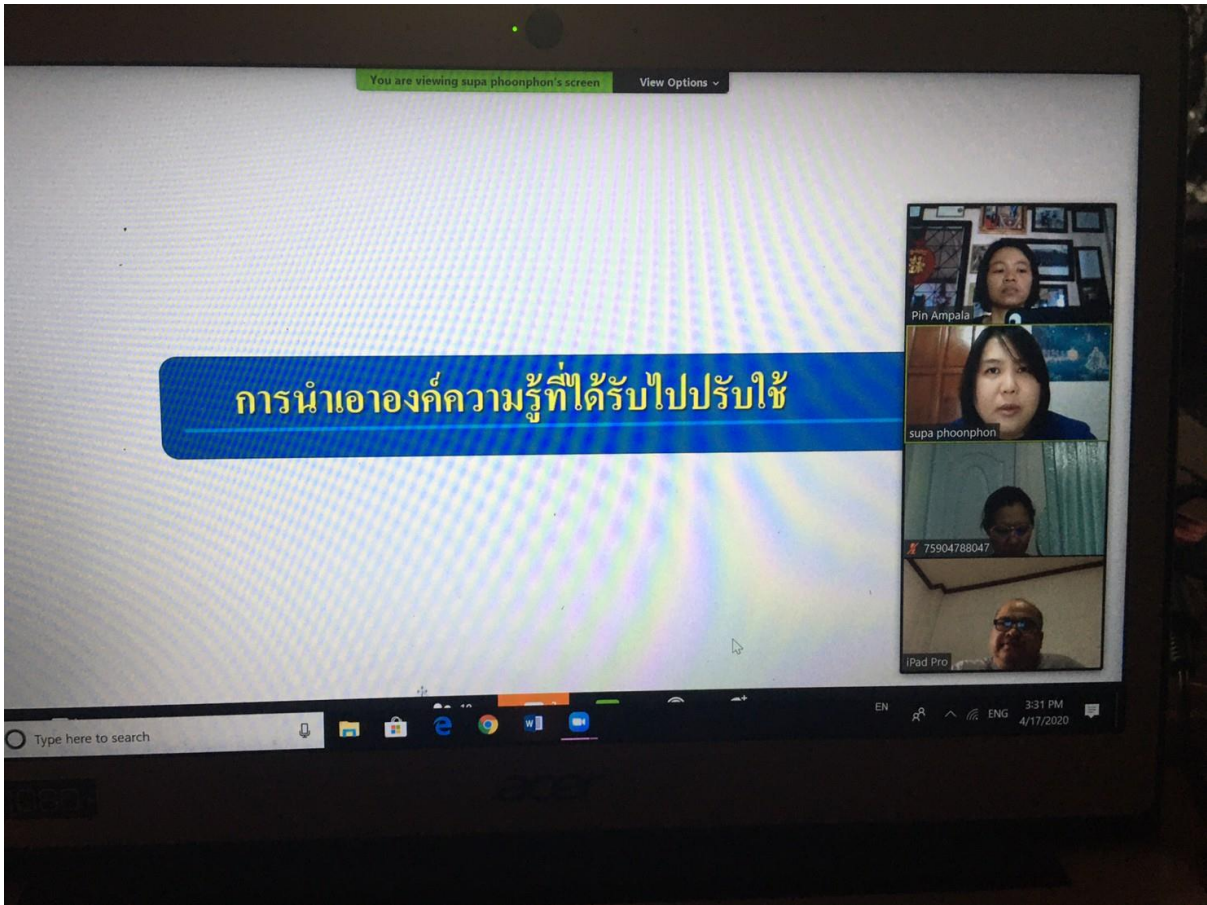
แรงบันดาลใจ/สถานการณ์ปัญหา

- สภาพสังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก
  - ปัจจัยด้านกรรมพันธุ์ → ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับจิตใจ
  - สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป → ปัจจัยทางชีวภาพ ฯลฯ
- ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
- ผนวกกับประเด็นยุทธศาสตร์ทางการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่
การศึกษา มาตรา 10 วรรค 2 และวรรค 3

Type here to search

EN 3:12 PM 4/17/2020

เทคนิคและแนวปฏิบัติของอาจารย์ผู้สอน

- ผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจข้อจำกัดของเด็กที่พิเศษ เช่น ให้ความเพิ่มมากขึ้น หากเขียนไม่ได้ต้องเรียกให้มาอธิบาย
- ผู้สอนจะต้องปรับวิธีประเมินผลที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษาที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ นักศึกษามีปัญหาเรื่องทักษะการเขียนวิเคราะห์ ก็ให้นักศึกษาพูดแทนการเขียน การมอบหมายชิ้นงานให้เขียนเป็นต้น **แต่ทั้งนี้ก็ต้องมีระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน**
- ผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่านักศึกษาทุกคนไม่เหมือนกัน ดังนั้นผู้สอนจะต้องไม่ถือสาและไม่เพ่งเล็งนักศึกษาควรจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก (ต้องคำนึงอยู่เสมอว่าผู้สอนคือตัวแปรที่สำคัญ)
- ผู้สอนต้องรู้จักเทคนิคการจัดการเวลาที่ดี เช่น ในเวลาสอนควรให้มีการพักเบรก มีการปรับตารางเวลาต่อนักศึกษาบางกลุ่ม
- ผู้สอนต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ รู้จักยอมรับและใจเย็น และให้โอกาสเมื่อนักศึกษาทำไม่ได้

